Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 6003

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cumartesi 26 Nisan 1941

Geri mevzilere çekilmekte olan Yunan kıt'alarından bir muhabere kolu iş başında

Vatan işinde Türk kadını

Irkımızın bütün uzun tarihinde vatana kahramanlar yetiştiren Türk anası hayrın ve şefkatin timsali olmuş ve son misali İstiklâl Savaşımızda görüldüğü gibi sırtındaki çocuğile önündeki arabasını sürerek günlerce ve günlerce mesafelerden cepheye silâh ve mühimmat taşımıştır.

Devlet merkezimizde Türk kadınlarının kendi aralarında Hayırsevenler Cemiyeti adile bir teşekkül vücude getirerek bilhassa vatan müdafaasile alâkadar mevzular üzerinde çoktan faaliyete geçmiş olduklarını bütün memleket biliyor. Cumhur Reisimizin sayın refikaları Bayan İnönünün reisliğinde çalışan bu cemiyet az zamanda gördüğü işlerle kendisini her tarafa duyurdu. Vatan hududlarında bekçilik eden kahraman askerlerimize kışlık hediyeler hazırlamak hususunda teşkilâtlı çalışmanın en güzel şekillerini ve neticelerini bu cemiyet verdi.

Hayırsevenler Cemiyetinin fârik vasfı ona mensub kadınlarımızın yalnız herkesin iktidarına göre aynen veya nakden teberruda bulunmaktan ibaret eski klâsik usulden ileri geçerek bizzat iş görmekte, ortaya kendi kafalarının mahsulü ve ellerinin emeği eser koymakta tecelli etmiştir. Ankarada bu cemiyetin yarattığı yeni zihniyetle faaliyete geçen kadınlarımız umumî atölyelerde şahsan iş görmeyi büyük bir zevk bildikleri gibi giderek kendi evlerini de birer küçük atölye heline koymaktan en yüksek saadeti duyuyorlardı. Türk inkılâbile cemiyet hayatında müsavi mevkiini almış olan Türk kadınının vatan müdafaasile alâkalı bir mevzuda böyle filî ve teşkilâtlı bir vaziyete geçmesi hiç şüphesiz kadınlığımızın mes'ud inkişafında büyük bir merhaledir.

Vakıâ Türk kadınının vatan işlerile alâkası dünden bugüne başlayan bir yenilik değildir. Irkımızın bütün uzun tarihinde vatana kahramanlar yetiştiren Türk anası daima hayrın ve şefkatin timsali olmuş ve son misali İstiklâl Savaşımızda görüldüğü gibi sırtındaki çocuğile önündeki arabasını sürerek günlerce ve günlerce mesafelerden cepheye silâh ve mühimmat taşımıştır. Bizde ötedenberi cephe gerisindeki köylü kadının cephedeki oğlu veya kocası kadar müdafaa hizmeti göregeldiği bir hakikattir.

Bununla beraber Türk kadınlığının son harekete gelişinde büyük bir yenilik var: Şimdi şehirli kadının büyük bir şuurla ayaklandığını ve en mühimmi derhal teşkilâtlanmağa geçtiğini görüyoruz. Vatan müdafaasından kadınlığa hisse isteyen ve alan bu teşkilâtlı faaliyet her hal ve ihtimale karşı birdenbire memleketin kudretini hemen hemen bir misli artıracak bir hamledir. Ondan dolayı dikkatimizi çeken ve memnuniyetimizi tahrik eden fevkalâde bir hâdise liyakat ve meziyetini haiz bulunuyor.

Ankaranın Hayırsevenler Cemiyeti, sayın reisi Bayan İnönünün imzasile bir beyanname neşrederek bütün memleket kadınlığını vazifeye çağırdı. Bu davetin memlekette göreceği geniş ve hararetli kabulü, İstanbulda uyandırdığı heyecanlı hareketten istidlâl edebiliriz. En büyük Türk anasından gelen bu hitab elbette bütün Türk kadınları tarafından büyük bir memnuniyet ve görülecek hizmetler için de tehalük ve müsaraat hislerile karşılanacaktı.

Bu pek tabiidir. Ancak İstanbul kadınlığının cevabı bu tabiî hududu geçmekle temayüz ederek müterakki Türk kadınlığının ne büyük bir tekâmüle mazhar olmuş bulunduğunu gösteriyor. Neler yapılabileceği hakkında ilk müteşebbislerin ilk konuşmalarından derhal şu neticenin çıktığına şahid oluyoruz: Vazifeler tayin ve taksim olunmalı, kadınlarımız o vazifelerin icab ve ihtiyaclarına göre teşkilâtlandırılmalıdır.

Ankaranın hayır seven Türk kadınlarından sonra İstanbul kadınlığı ancak teşkilâtlı çalışmanın müsbet neticelere götüreceğini derhal kavramış ve ona göre de hazırlanmağa koyulmuş bulunuyor. Şüphemiz yoktur ki bütün memleket kadınlığı hep bu nümunelere uygun faaliyetlere geçecektir.

Türk kadını vatan müdafaasında neler yapabilir? Bu sualin cevabını vermek için modern harblerde cephe ile gerisinin bir kül teşkil ettiğini ve bütün memleketin en geniş ölçüde bir cephe, büyük bir millî müdafaa sahası olduğunu gözönüne almak lâzımdır. Türk kadınının kocası, oğlu veya kardeşi hududda silâhlı vazife görürken

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 6 da

Elim bir zıya

Bilecik meb'usu Salih Bozok dün vefat etti

Bilecik meb'usu Salih «Bozok» un ölümünü büyük tessürle haber aldık. Bir müddettenberi kalbinden rahatsız olan kıymetli meb'usumuz yapılan bütün tedavilere rağmen kurtarılamamış ve dün sabaha karşı, saat beş buçuğa doğru Suadiyedeki köşkünde anî bir buhran neticesinde hayata veda etmiştir.

Salih Bozok, 1881 senesinde Selânikte doğmuştu. Onu, bütün memleket, temiz yürekli bir asker, cesur ve merd bir insan olarak tanırdı.

Salih Bozok, Atatürkün en eski arkadaşlarından biri idi. Ebedî Şefle daha mekteb sıralarında iken tanışmışlardı.

Salih Bozok merhum

Sonraları, uzun seneler, «O» nun yaverliğinde bulundu ve hemen bütün hayatında Ebedî Şefi, adım adım, sadık bir gölge gibi ebediyetin eşiğine kadar takib etti. İnkılâb tarihimiz hiç şüphe yok ki Ebedî Şefin hususî hayatına onunki kadar karışmış bir başka şahsiyeti bulmakta güçlük çekecektir. Salih Bozok'un Atatürke olan bağlılığı ölçüsüz ve hududsuzdu. O kadar ki, daima temiz ve lekesiz kalmış olan erkek ruhu bir eski yaver sıfatile onun arkasında kalmağa tehemmül edemedi.

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

İstanbuldan Gidecek olanların ilk listesi

4 üncü sahifemizde

Dün sabah saat 5 te Alman kıt'aları Limni adasını işgal ettiler

Adada bulunan küçük Yunan Garnizonu

Ancak kısa bir mukavemette bulundu

Atina 25 (a.a.) — Alman kıt'aları bu sabah saat 5 te, Çanakkalenin yakınında bulunan ve sevkülceyş ehemmiyeti olan Yunanlıların Limni adasına çıkmıştır. Piyade ve polisten mürekkeb olan küçük Yunan garnizonu mültecilere karşı dört saatten fazla harbetmiştir. Daha evvelce Semadrek adasını işgal etmiş

Semadrek ve Limni adalarının coğrafî mevkiini gösterir harita

olan Alman kuvvetleri Limniye taarruz etmeden evvel bir ültimatom vermişlerdir. Semadrek adası Limninin 30 mil şimali şarkisindedir.

Bu mesele hakında neşrolunan resmî Yunan deklârasyonunda deniliyor ki:

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

İngilterenin kazandığı yeni zırhlı

«Prince of Vales» de gizli tutulan birçok yenilikler var

Londra 25 (a.a.) — Hizmete giren «Prince Of Wales» zırhlısı en son sistem «George 5» zırhlısı sınıfındandır. Aynı sınıftan diğer üç zırhlının da inşası bu sene bitecektir. Bu üç zırhlı da «Duke Of York» «Yellicoe» ve «Beatty» dir.

Prince Of Wales zırhlısı, George 5 gibi on tane çok kuvvetli yeni tipte 35 santimetrelik ve 16 tane de daha küçük çapta toplarla mücehhezdir. Bu toplar sekiz kule içindedir.

Prince Of Weles zırhlısı o tarzda inşa edilmiştir ki batırılması mümkün değildir. Su sızdırmıyan bir sistemde tertib edilmiş olan bölmeleri irası mümkün zararların tesirlerini tahdid edecek şekilde yapılmıştır. Bu yeni zırhlının plânları, 35,000 tonluk sınıftan imal edilen ilk zırhlı olan «King George 5» in plânlarından da daha gizli tutulmaktadır. Prince Of Weles, dünyanın en mükemmel tertibatını havi ve en kuvvetli zırhlısıdır.

Asrımızın terakkiyatı o kadar sür'atle ilerlemektedir ki teçhizatla tamamlanma tarihleri arasında çok az bir zaman geçmiş olmasına rağmen Prince Of Weles'de King George 5 inkine nazaran bir çok yeni tertibat vardır.

Yeni ve modern teçhizatı ikmal olunarak bugünlerde İngiliz filosunda hizmete alınan Prince of Wales zırhlısının ayni tipte eşi olan 35 bin tonluk «Beşinic Jorj» zırhlısı tam seyir halinde

Cumhur Reisimiz 23 nisan bayramı münasebetile kabul buyurduğu yavrulara iltifatta bulunuyorlar

Şefin teşekkürleri

Ankara 25 (a.a.) — Riyaseti Cumhur Umumî Kâtibliğinden:
Millî Hakimiyet bayramı ve Çocuk haftası münasebetile asil ve necib duyguları havi olarak yurdun her tarafından aldıkları tebriklerden mütehassis olan Reisicumhur İsmet İnönü, teşekkür ve karşılık tebriklerinin iblâğına Anadolu Ajansını tasvit etmişlerdir.

Amerikada harbe doğru adımlar

Harb malzemesini Atlantiğin ortasına kadar Amerikan harb gemileri muhafaza edecek

Hull mühim bir nutuk söyledi

"Atlantik bize ancak zaman verir, emniyet değil„

Vaşington 25 (a.a.) — İyi haber alan Vaşington mahfillerinde dün akşam söylendiğine göre Ruzvelt, «Amerika imalâthanesinden, İngiliz ateş hattına» gönderilen harb malzemesinin himayesi hakkında bir karar almıştır. Bu hususta fazla malûmat alınamamakla beraber Ruzvelt'in harb malzemesi nakleden vapurları Atlantikte Groenlanda veya İzlandaya kadar, belki de ilk 1.000 mil mesafede Amerikan harb gemilerinin himayesi altına almak niyetinde olduğu zannedilmektedir. Ruzvelt bu kararı ile demokrasilere yaptığı vaidleri tutmak hususunda Amerikan hükûmetinin azamî bir şekilde gayret sarfetmediği hakkındaki tenkidlere cevab vermektedir. Reisicumhurun ya-

M. Cordell Hull

kınları az zaman içinde çok şeyiere intizar edilmesi lâzımgeldiğini söylemişlerdir. Fakat münekkidler, yapılacak şeyin vaziyetin müstaceliyetle mütenasib derecede ve çok müessir bir şey olması icab ettiği mütaleasındadırlar.

Bazı müstakil gazeteciler de Ruzvelt'i

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

İngilizler yeni hatta çekildiler

İngiliz mukavemeti karşısında Alman ileri hareketi yavaşlıyor

Kahire 25 (a.a.) (a.a.) — İngiliz Ortaşark umumî karargâhının tebliği:

Yunanistanda, imparatorluk kuvvetleri, düşmana ciddî zayiat verdirerek, intizam dahilinde yeni bir geri çekilme hareketi yapmışlardır.

Almanlar yavaşladılar

Berne 25 (a.a.) «Ofi» — Neue Zurcher Zeitung gazetesinin Berlin muhabiri bildiriyor:

Yunanistandaki harekât hakkında Berline gelen haberlere göre, Alman kıtalarının ileri hareket temposu muvakkaten yavaşlamıştır. Harekâtın ağırlaşması İngiliz dümdar kıt'alarının mukavemetlerini artırmasına ve her şeyden evvel esasen münakale yolları itibarile fakir olan bu dağlık mıntakadaki harekât üzerinde müessir olan ve çekilmeden evvel İngiliz kıt'alarının mühim tahribat yapmış olmasına atfedilmektedir. Ne olursa olsun Berlin sevkulceyş bakımından umumî vaziyetin değişmediğini tahmin etmektedir.

(Arkası sahife 5 sütun 4 te)

AFRİKADA

Dessie yolu üzerinde

İtalyan kuvvetleri hezimete uğratıldı

Kahire 25 (a.a.) — İngiliz tebliği:

Libyada düşman, dün, Tobruk'un dış müdafaalarına karşı yeni bir fücum yapmıştır. Bu hücum, düşmana ağır kayıblar verdirilerek püskürtülmüş ve bir miktarı Alman olmak üzere 2 subay ve 125 nefer esir alınmıştır.

Sollum mıntakasında keşif kollarımız, yeniden hücumlar yapmışlardır.

(Arkası sahife 5 sütun 3 te

Japonyada endişe artıyor

Rusyanın Çine yardımı askerî mahfilleri çok sinirlendirdi

Japon Hariciye Nazırı M. Matsuoka

Şanghay 25 (a.a.) — Sovyet yardımı Çine devam ettiğinden, Japon askerî mahfillerinde Sovyet - Japon paktı pek az memnuniyet uyandırmıştır.

Şanghaydaki Japon askerî mahfillerine göre:

1 — Pakt Çin meselesini halletmemektedir.

2 — Pakt Rusyaya Japonya üzerinde bir tazyik yapmak imkânını vermektedir.

3 — Pakt bir hiledir ve bu hilenin kurbanı da Japonyadır. Zira bitaraf kalacağını taahhüd etmesine rağmen, Rusya Çine Japonyaya karşı mücadelesinde yardıma devam etmektedir.

Çin sefirleri arasında

Çunking 25 (a.a.) — Wellington Koonun Çinin İngiltere büyük elçiliğine tayin edildiği resmen bildirilmiştir. Hariciye Nezaretine tayin edilen ve halen Londra büyük elçisi bulunan Quo Taişi mayıs sonuna doğru Çunking'de beklenilmektedir. Halen Vichy büyük elçisi bulunan Koo'nun yerine de Wei Taoning tayin edilmiştir.

Birkaç söz

Gâvur!

Bu kelimenin iki manaya geldiğini bilmezdim. İstanbul türkçesinde gâvur dediğimiz zaman, umumî olarak, islâm dinine mensub bulunmıyan bütün diğer unsurları birden kasdederiz. Kelime, çoktanberi esasen eskimiş, yıpranmış ve hayatını da kaybetmiştir. Bugün gayrimüslimlerden bu tabirle bahsedildiğini artık hemen hiç işitmiyoruz.

«Gâvur» un bambaşka bir manada, bütün canlılığile yaşadığını Anadoluda gördüm. Son günlerde tesadüf beni, bir tren durağında ortayaşlı bir kadınla karşılaştırdı. Yaşadığı yerden ömründe bir defa bile ayrılmamıştı. Dış âlem olarak, sonsuz iki eş yılan gibi uzayan rayların üzerinde arasıra gördüğü vagonlar ve içindeki gelip geçici insanlardan başka bir şey tanımıyordu.

İki oğlunun (Rumelinde) askerlik hizmetinde bulunduklarını söyledi. Arasıra sıhhat haberlerini alıyormuş. Sordum:

— Ne yapıyorlar orada?

Çok sade bir eda ile cevab verdi:

— Ne yapacaklar? Gâvur saldırırsa karşı duracaklar!

Temiz kalbli Anadolu kadıncağızı, ağzından çıkan bu gâvur kelimesine öyle bir ifade kuvveti vermişti ki, manasını anlamamak imkânsızdı. O bu basit tabirle, başka dinden olanları değil, kendi milletinden olmıyanları kasdediyordu. Gâvur demekle, kayıdsız şartsız yabancı demek isteyordu. Saf fakat ırkımızın dehasile beslenen ruhu ona yüksek bir seziş kudreti vermişti.

Evet sevgili nine, oğulların hududda vatan toprağını bekleyorlar. Kim olursa olsun hiç bir «gâvur» u içeri bırakmıyacaklar!

N.

TETKİKLER

Amerikan, İngiliz ve Alman sanayileri

Yazan:
Targan Hacim Çarıklı

Bir memleketin sanayii aşağıdaki dört mühim unsurun tesiri altında doğar, yaşar ve ölür. Bu dört mühim unsur şunlardır:

1 — İptidaî maddeler
2 — Teknik
3 — İşçi
4 — Malî ve iktısadî şartlar.

Bu yazımızda Amerika, İngiltere ve Almanyada bu dört sanayi unsurunun içinde bulunduğu vaziyeti ayrı ayrı tetkik ederek birbirile mukayese edeceğiz.

***

İptidaî maddeler: Bugün, bütün memleket sanayilerinin halletmek mecburiyetinde bulunduğu en mühim ve en hayatî meselelerden birisi de ihtiyacları olan iptidaî maddelerin teminidir. Fabrika mamulâtı için lâzım olan ham maddeler tedarik edilemediği takdirde sanayi ne kadar büyük, ne kadar muazzam olursa olsun elde edilecek netice sıfırdan başka bir şey değildir Çünkü demirsiz çelik, barıtsız kurşun yapmak imkânı dün olduğu gibi bugün de mevcud değildir.

Ham maddeler noktasından İngiliz, Amerikan sanayilerini Almanya ile mukayese edecek olursak her ikisinin de Almanyaya nazaran çok daha mes'ud şartlar dahilinde ihtiyaclarını temin etmekte olduklarını görürüz. İngiltere, muazzam imparatorluğu sayesinde iktısadî hayatın her safhasında olduğu gibi bu noktadan da tam bir iktısadî bütünlük arzetmektedir. Hattâ o derecede ki Almanların bütün gayretlerine rağmen kurmağa muvaffak olamadıkları iktısadî otarşi, İngiliz imparatorluğu için bir hakikattir. Bugün üzerinde güneş batmıyan imparatorluk toprakları İngiliz sanayiine muhtac olduğu ham maddeleri fazlasile temin etmektedir. İngiltere, imparatorluğundan 300 milyon ton kömür, 13 milyon ton petrol, 100 bin ton kalay, 9 milyon ton demir çekmektedir.

Amerika ise iptidaî maddeler bakımından İngiltereden de daha mes'ud bir memlekettir. Çünkü Amerika ham maddeleri İngiltere gibi denizaşırı uzak ülkelerden getirmek mecburiyetinde olmayıp kendi toprakları üzerinde temin etmektedir. Amerikan toprakları maden ve ham madde bakımından dünyanın en zengin, en verimli topraklarıdır. Amerika İngilterenin denizaşırı ülkelerde kurduğu ve donanmasının sayesinde muhafaza edebildiği iktısadî bütünlüğü kendi kıt'asında temin etmektedir. Amerika 352 milyon ton kömür, 166 milyon ton petrol, 37 milyon ton demir, 501 bin ton bakırla dünya istihsalinin en başında gelmektedir.

Almanyaya gelince bu sanayi memleketi ham maddeler bakımından en fena şartlar altında çalışmaktadır. Almanya iptidaî maddeler bakımından dünyanın en fakir topraklarına malik olup büyük sanayiinin ihtiyacı olan pamuk, yün, petrol, kauçuk, çinko, kalay, kurşun ve bakır gibi ham maddelerin tedarikinde halli çok zor meselelerle karşılaşmaktadır. Almanya bu noksanlığını tamamlamak için bir çok çarelere başvurmuştur. Meselâ sun'î olarak pamuk, yün, kauçuk, benzin gibi sanayiin ihtiyacı olan belli başlı maddeleri imal etmeğe çalışmışsa da bu sahada elde edilen neticeler tatmin edici değildir. Çünkü:

1 — ERZATZ denilen ikame maddeleri, tabiî maddelere nazaran çok daha pahalıya mal olmaktadır.

2 — Bunlar sanayiin ihtiyacını tamamile karşılayacak kadar mebzulen vücude getirilememektedir.

3 — Elde edilen sun'î maddelerin evsafı tabiî maddelerin çok dunundadır.

Almanyanın nazarî olarak bütün muhtac olduğu demiri gerek dahilden gerekse İsveçten kolayca temin ettiği kabul edilse bile harb sanayiinde en çok kullanılan çinko, kalay, kurşun, bakır, manganez, krom madenleri Almanyada mevcud değildir. Her ne kadar harbe takaddüm eden seneler zarfında Almanya bu madenlerden mühim stoklar yapmışsa da bugün iki seneye yaklaşan harb bu stokları bitirmiş veya bitirmemişse bile her halde çok azaltmıştır.

***

Teknik: Teknik bakımından İngiliz ve Alman sanayiinin birbiri üzerinde tefevvuku yoktur, her iki sanayi de bu bakımdan başbaşa gelmektedir. Halbuki Amerikan sanayii biraz ileride izah edeceğimiz malî ve iktısadî imkânların bolluğu neticesinde bu iki sanayii teknik bakımından çok geçmektedir. Taylorisme, Fardisme gibi seri zincirleme usullerile istihsal mutlak ve tam tatbikatını ancak bu memlekette bulmaktadır. Amerikan fabrikaları en son sistem usullerle çalışmakta ve en iyi randımanı vermektedir. Bu memleket sanayilerinin teknik kabiliyetleri hakkında bir fikir vermek için Amerikan makine sanayiinin 52 milyar franklık istihsalle en başta geldiğini ve İngilterenin ise 12,5 milyar franklık istihsalle kendisini takib ettiğini söyleyebiliriz. Almanya ise üçüncü gelmektedir. Gemi inşasında ise 2 milyon tonla İngiltere başta, Amerika ise kendisine çok yaklaşmaktadır. Harbe takaddüm eden senelerde Almanya ancak yedinci gelmekte idi. Bugünkü Alman gemi inşaatı hakkında hiç bir malûmatımız yoktur.

Otomobil sanayiinde ise, Amerika 3 milyon araba ile en başta, İngiltere ise 342 bin araba ile kendisini oldukça uzaktan takib etmektedir. Almanya ise harbden evvelki senelerde 174 bin araba imal ediyordu. Bu otomobil fabrikalarının bugün hepsi tank, tayyare motörü vesaire imalile meşguldürler.

***

İşçi: İşçi kelimesi burada en geniş manasında alınmış olup istihsalde insan emeğinin iştirakine işaret etmektedir. Bu umumî işçi tabirini tasnife tâbi tutarak işin başında bulunan idare elemanları ile istihsale bedenen iştirak eden amele sınıfını birbirinden ayırabiliriz. Bu noktadan Almanya ile demokrasiler yekdiğerinden tamamile ayrı manzara arzetmektedirler.

Almanyada her ne kadar patron fabrikasının başında kalmışsa da hareket ve teşebbüslerinde serbest değildir; nasyonal sosyalizmin sıkı kontroluna tâbi bir memur vaziyetine gelmiştir. Fiatların tespitinde, istihsal şartlarının ve atölye nizamnamesinin tayininde hiç bir rey ve iktidara sahib değildir. Bütün vazifesi devletin arkası kesilmiyen emir ve siparişlerini icra etmekten ibarettir. Binaenaleyh Almanyada fabrikalar patronlardan ziyade nazi hükûmeti tarafından idare edilmektedir. Bütün istifade ve kâr imkânlarından mahrum edilen fabrika sahibi çalışabildiği kadar değil lâzım olduğu kadar çalışmaktadır.

Mühendis bakımından ise Almanya eski kıymetinden çok kaybetmiştir. Geçen harbi takib eden seneler zarfında Alman sanayii dünya piyasalarında mevkiini kaybetmiş ve 1929 buhranı neticesinde de bir çok fabrikalar kapanmıştı. Nasyonal sosyalizm hükûmetinin yaptığı hamle ile faaliyete geçen fabrikalara mühendis bulmak oldukça mühim bir mesele teşkil etmekte idi. Bu ihtiyaca cevab vermek için mühendis mekteblerinde tahsil müddeti azaltılmış, bir çok teknik mektebler açılmış, keyfiyete değil kemmiyete ehemmiyet verilmiştir.

Almanya bugün ihtiyacı olan ameleyi bulmakta çok zorluk çekmektedir. Bu ihtiyaca cevab verebilmek için haricden amele getirtmek mecburiyetinde kalmıştır.

Demokrasilerde ise bu müşkül şeraitin hiç birisi mevcud değildir. Patron fabrikasının efendisidir ve devlet için olduğu kadar kendisi için de çalışmaktadır. Yapacağı her teşebbüs, her yenilik kendisine bir istifade temin etmektedir.

***

İktısadî ve malî şartlar: Bir sanayiin doğabilmesi ve yaşayabilmesi için, iktısadî ve malî şartların mevcudiyeti lâzımdır. Bir ihtiyaca cevab vermiyen veya verip de pazarı olmıyan sanayi yaşayamaz. İktısadî bakımdan demokrasiler Almanyadan çok ileridedirler. İngiliz imparatorluğu sanayie büyük ve emin pazarlar temin etmektedir. Amerikan sanayiine ise yalnız dahilî piyasası bol bol yetmektedir. 130 milyonluk zengin bir halk kütlesi için çalışan bu sanayi piyasasının arzettiği emniyet neticesinde tamamile en son usullere uygun olarak çalışmak imkânını bulmuş ve tekemmül etmiştir.

İçinde çalıştıkları bu şartları umumî bir görüşle tetkik ettikten sonra Amerikan ve İngiliz sanayiinin Alman sanayiine nazaran çok daha mükemmel, çok daha ileri olduğunu kabul etmek zaruridir.

Bir ihtisas meselesi

Mühendis az mı? az. Fakat hesablar yanlış!

Yazan:
Prof. Salih Murad

CUMHURİYET'in 18/4/941 nüshasında Alâeddin Cemilin (Bir memleket meselesi) başlığını taşıyan bir yazısı intişar etti. Muharrir bu yazısında, memleketimizde mühendislerin azlığından şikâyet ederek alâkadarları tenkid ve mühendislerin çoğalması için alınması lâzım gelen tedbirlerden bahsediyor.

Memleketimizde, hele sür'atle imar edilmesini istediğimiz şu sıralarda, mühendislerin azlığından dolayı hepimiz üzülüyoruz. Bu itibarla mesele hakikaten bir memleket meselesidir. Fakat muharririn gösterdiği sebebler ve yapmış olduğu tenkidler sağlam esaslara istinad etmediği gibi, bu derdin izalesi hususunda göstermiş olduğu tedbirlerin de tatbik kabiliyeti yoktur.

Bir bakımdan ihtisasa taallûk eden bu mühim meselenin bu satırlarda incelenmesi hem muharririn yanlış fikirlerini düzeltmeğe yarar ve hem de o yazıyı okuyanların bu mesele hakkında daha sahih fikir elde etmelerine hizmet eder kanaatindeyim.

Yirmi üç senedenberi fizik profesörü sıfatile hizmetinde bulunduğum ve son tekâmül safhalarında yakından alâkadar olduğum bu müessesede çalışanların çoğu yüksek tahsilini burada ve garbda yapmış olan arkadaşlardır. Senelerdenberi Yüksek Mühendis mektebinin tekâmülü ve randımanının yükselmesi için uğraşan, ve aşağıdaki satırlarda görüleceği veçhile, bu hususta mühim adımlar da atmış bulunan arkadaşların haline muvaffak olamadıkları bu mühim meseleyi, bir Ankara - İstanbul yolculuğunda bir mühendisle yapmış olduğu mülâkatla ve sonradan diğer bir mühendisten almış olduğu bir takım rakamlarla halletmesi veya hallettiğini zannetmesi, muharririn düştüğü hatalardan birincisini teşkil eder.

Bir noktası istisna edilirse, baştan aşağı yanlışlıklarla dolu olan bu yazıyı tenkid ederken hangi noktasından başlayacağımı şaşırdım.

İstatistikler insanları pek aldatabilir. (Vasat aded) usulünü her meseleye tatbik etmek doğru olamaz. Meselâ, ... tarihinde kurulmuş olan Darülfünunun randımanı bu hesabla kaç olur? Fen fakültesinin senelik mahsulü kaç olur? Demiryolunun 1857 tarihinde memleketimize girmesine göre, bu usulü tatbik edersek, senede kurulan demiryolunun uzunluğu ne kadar olur? Her halde bu vasatilerin son seneler vasatisinden pek düşük olacağı aşikârdır. Binaenaleyh tez müdafaa edilirken tutulan esas yanlıştır.

Yüksek Mühendis mektebi kurulalı 57 sene olmuştur. Bu müddet zarfında muhtelif sebeblerden dolayı sekiz sene hiç mahsul vermemiştir. İmparatorluk zamanına düşen ve 21 sene süren ilk devrinde 230 mezun vermiştir ki vasatisi 0,5 eder. Meşrutiyet devrinde 14 senede 187 mezun vermiştir ki bunun vasatisi 13,5 tir. Cumhuriyet devrinde 18 senede 536 mezun vermiştir ki bu halde vasatî 50 dir. Son beş senelik vasatî 54 tür.

Bu rakamlardan anlaşıldığına göre vasatiler gittikçe artmaktadır. Yirmi otuz sene evvel altı senelik mektebin talebe mevcudu 150 yi geçmediği halde bugün birinci sınıfta 110, ikinci sınıfta 140 ve üçüncü sınıfta 100 den fazla talebe var. Binaenaleyh mahsul vermesi bakımından mekteb normal tekâmül seyrini takib etmektedir.

Gelelim bir talebenin devlete kaça mal olduğuna... Siz mektebin senelik bütçesi olan 700000 lirayı bir senede çıkan 50-60 talebeye taksim ederek 70000 lira buluyorsunuz ve bunu Avrupada yetiştirilen talebelere sarfedilen 10000 liraya nazaran çok görüyorsunuz. İktısada aid yazılarınızda bir takım doğru rakamlar verdiğinizi bilmeseydim kerrat cetvelini unutmuş olduğunuza hükmedecektim. Lise mezunları arasında sıkı bir seçim imtihanı yapmaklığımızın birinci sebebi böyle hesab işlerinde zayıf olanları mektebden uzaklaştırmak içindir.

Evvelâ mektebin bütçesi 700000 lira değildir, bunun en aşağı 200000 lirası tesisattır. Bu miktarın ancak amortismanını beher talebeye yükleyebiliriz, yoksa hepsini değil. Bu takdirde beher talebeye isabet eden senelik miktar otuz kırk lirayı geçmez. Bu hesaba göre beher talebe (hem de leylî olarak) devlete yedi, sekiz bin liraya mal oluyor demektir.

Gelelim Avrupada yetişen talebenin masrafına. Beher talebenin vasatî senelik masrafı 1800 lira olduğuna göre 6 senede (bir sene dil, beş sene mühendislik tahsili için) 10800 lira eder. Avrupada talebe randımanını yüzde 60 kabul edersek bu miktar 18000 lirayı bulur. Dahası var: Bizde ilk üç sınıfta muvaffak olamıyanların büyük bir kısmı diğer yüksek mekteblerin daha yüksek veya muadil sınıflarına gider. Binaenaleyh o mekteblerdeki talebenin vasatî masrafını düşürürler. Bu halde bir (memleket meselesi) diye ortaya atılan mühim bir meselede davayı isbat için 7000 lira yerine 70000 ve 18000 yerine 10000 kabul etmekle yüzde (1800) kadar hesab hatası yapılmış oluyor demektir. Böyle mühim bir memleket ve hesab meselesinde bu kadar büyük hesab hatasından dolayı sıfır numara alırsanız kızmazsınız değil mi?

Diğer noktalara ve bu derdin izalesi çarelerine sonraki yazımızda temas edeceğiz.

Salih Murad UZDİLEK

Şehir ve Memleket Haberleri

Bedbaht bir genc

Dün evinin balkonundan düşerek öldü

Taksim civarında bir binanın üçüncü kat balkonuna çıkan Yorgo isminde bir genc, aşağıya bakarken, fazlaca sarkmış, birdenbire muvazenesini kaybetmiş ve sokağa düşerek derhal ölmüştür. Kendisinin bir şarabhanede çalıştığı ve bir müddet evvel işinden çıkarıldığı öğrenilmiştir. Kazayı müteakıb Yorgonun muayenesini yapan adliye hekimi Enver Karan, cesedin gömülmesine ruhsat vermiştir.

Şüpheli bir ölüm

Bir kadın sokakta peynir ekmek yerken ölüverdi

Küçükpazarda bir sokaktan peynir, ekmek yiyerek geçen bir kadın, birden bire yere düşmüş ve yatırıldığı Haseki hastanesinde ölmüştür. Adliye hekimi Enver Karan, cesedi morga kaldırtmıştır. Kadının zehirlenerek ölüp ölmediği araştırılacaktır. Diğer taraftan, hüviyetinin tespitine de çalışılmaktadır.

MÜTEFERRİK

Çocuk haftasının üçüncü günü

Çocuk haftasının üçüncü günü de dün Çocuk Esirgeme Kurumu şubeleri tarafından Halkevlerinde tertib edilen çocuk müsamereleri, karagöz ve saire ile kutlanmıştır. Muhtelif sinemalarda çocuklara parasız filim gösterildiği gibi bilhassa Eminönü Halkevinde çocuklara karagöz oynatılmış ve küçükler bu ananevî temaşayı büyük bir alâkayla takib etmişlerdir.

Gönüllü hastabakıcıları davet

Gülhane, Haydarpaşa ve Gümüşsuyu hastanelerinde muhtelif tarihlerde gönüllü hastabakıcı kurslarını ikmal eden bayanlara yarınki pazar günü saat 15 te Beyoğlu Halkevinde diploma tevzi edileceğinden Gülhane hastanesi müdürlüğü mezkûr kursları bitiren bayanları bu merasime davet etmektedir.

Anadolu sahilinde ev kiraları

İstanbulun Anadolu sahilindeki ev kiralarının yükseldiği hakkındaki neşriyat üzerine vilâyet alâkadarlara gönderdiği bir emirde bu hususta vâki olacak her hangi bir şikâyetin derhal nazarı dikkate alınarak zapıt tutulup mahkemeye verilmesini bildirmiştir. Mamafih Şimdiye kadar her hangi bir makama müracaatle muayyen bir ev sahibi hakkında şikâyet vâki olmuş değildir.

Rumanya seferleri

Rumanya seyrisefain idaresi İstanbul-Köstence muntazam yolu postalarını haftada birden ikiye çıkarmıştır.

Avrupa hattı tarifesi

Devlet Demiryolları hattının seyrüsefer tarifesi bu günden itibaren değişmektedir. İstanbuldan her gün Kırklareline 8,05 te ve 21 de iki katar hareket edecek ve 17,18 le 7,28 de Kırklareline vâsıl olacaktır.

Kırklarelinden 9,20 de hareket eden posta 8 de İstanbula gelecektir.

Uzunköprüden hareket eden 22,20 ve 10,13 te Alpulluya, Alpullludan 5,12 ve 15,30 da Uzunköprüye mütekabilen postalar hareket edecektir.

Tramvay - kamyon

Edirnekapı - Sirkeci hattına işliyen 20 numaralı tramvay arabasına, şoför İsmail idaresindeki kamyon çarpmış, tramvayın basamağı hasara uğramıştır.

Fatihdeki deneme

Dün yapılan pasif müdafaa tecrübesi muvaffakiyetli oldu

Fatihdeki pasif korunma tecrübelerinden bir intıba: İperit gaz temizliği

Kazalarda yapılan pasif müdafaa tecrübelerine, dün de Fatih kazasında devam edilmiştir. Seferberlik müdürü Ekren Gönen, Fatih kaymakamı Rebii Karatekin, Fatih askerlik şubesi reisi Yarbay Ziya Erguş, Emniyet âmiri Halid Calkı'dan mürekkeb bir heyet tecrübeleri başından sonuna kadar takib etmiştir.

İkaz işaretini müteakıb saat (15) te alarm düdükleri çalmağa başlamış ve halk en yakın sığınaklara iltica ederek sokaklarda kimse kalmamıştır. Saat 15,9 da emniyet âmirliği önünde bir gaz borusunun patladığı haber verilmiş ve biraz sonra da bir kauçuk fabrikasından yangın çıkmıştır. Patlayan gaz borusu teknik onarma ekipleri tarafından sür'atle tamir edildiği gibi, çıkan yangın da sirayete meydan verilmeden söndürülmüştür. Saat 15,20 de Fatih camii avlusunda infilâk etmemiş bir bomba görülerek derhal zararsız bir hale getirilmiştir. Fevzipaşa caddesinde bir tramvay telinin kopması üzerine teknik onarma burada da faaliyete geçerek teli tamir etmiş, münakalâtı temine muvaffak olmuştur.

Bundan sonra Sarachanebaşında bir yangın çıkmış ve mahalle itfaiyesinin gayretile söndürülmüştür.

Daha bazı yerlerde telefon telleri kırılması, gaz borusu patlaması gibi ârızalar olduğu farzedilerek icab eden tedbirler alınmış ve şehrin normal hayatı sekteye uğratılmamıştır.

Saraçhanedeki yangında bazı çöküntüler vukua geldiği kabul edilerek, can kurtarma teşkilâtı faliayete getirildiği gibi kaymakamlık önündeki iperitli sahalarda sür'atle temizlenmiştir. Alarm yarım saat kadar devam ederek saat 3,30 da nihayete ermiştir. Fatih kazasında yapılan tecrübede ekiplerin aldıkları vazifeleri iyi başardıkları, tehlikeli sahaya vaktinde yetiştikleri tespit olunmuştur. İstanbul vilâyetinde, pasif korunma tecrübesini henüz yapmıyan Beşiktaş, Beyoğlu, Kadıköy kazaları kalmıştır. Bu kazalarda da yakında tecrübeler yapılacaktır.

Ham deri ve valiz fiatları

Murakabe bürosu gayritabiî yükselişleri tetkik ediyor

Fiat Murakabe bürosu, ham deri fiatlarında son zamanlarda görülen gayri tabiî yükseliş üzerine tetkikata başlamıştır. Yapılan tetkiklere göre ham deri fabrikaları evvelce yüzde 20 - 25 le yaptıkları satışı yüzde elliden yüzde yüze kadar çıkartmışlardır. Bu hususta Millî Sanayi Birliğinden de bazı malûmat istenmiştir.

Büro, valiz ve portatif karyola ihtikârı üzerinde de tetkiklerini ikmal etmiştir. Valizlerde yüzde 40 - 60 gayri tabiî kâr olduğu tespit olunmuştur. Portatif karyolaların ağaç kısımlarının iki firma tarafından fiatlarının yükseltildiği anlaşılmış, bunlar hakkında zabıt tutulmuştur.

İKTISAD

Ticaret Odasında bir toplantı yapıldı

Şehrimizde bulunan Ticaret Vekâleti İaşe Müsteşarı Şefik Soyer dün Ticaret Odasında meşgul olmuştur. Müsteşarın nezdinde vali muavini Ahmed Kınık, Ticaret müdürü Said Sarper, mıntaka iktısad müdürü Halûk Belsan, Belediye iktısad müdürü Saffet Sezen ve Ticaret Odası umumî kâtibi Cevad Düzenlinin iştirakile bir toplantı yapılmış ve iaşe meseleleri üzerinde görüşülmüştür.

İki ton kauçuk

Mıntaka Ticaret müdürlüğü emrine verilmiş olan ve ufak imalâta tahsis olunan iki ton kauçuğun tevziine başlanmıştır.

Kesik kol ve bacak meselesi

Maznunların gösterdiği yerlerde cesed bulunamadı

Beşiktaşta Şenlikdede parkında bulunan kesik kol ve bacak tahkikatında, bazı kimseler yakalanmıştı. Bunlardan Kâzım, maktul Mahmudun başı ile gövdesini nereye gömdüğünü göstermek üzere tarif ettiği semte götürülmüş, fakat gösterdiği bir çok yer kazıldığı halde başla gövde meydana çıkmamıştır. Araştırmaya devam olunmaktadır. Tahkikatın dünkü safhasında, Reşid isminde bir kişi daha zan altına alınmıştır.

ŞEHİR İŞLERİ

Yerebatan sarayının imarı

Sultanahmeddeki Yerebatan sarayı ve civarı için Belediye bir imar plânı hazırlayarak Müzeler idaresine vermiştir. Yerebatan sarayının üzerindeki ahşab bina yıkılacak ve sarayın su içinde bulunan direklerinin etrafı tanzim edilecektir.

Hazırlanan imar plânı

İmar plânlarını tetkik etmek üzere Şehir Meclisince teşkil edilmiş olan komisyon Eyüb, Üsküdar, Beykoza aid nazım plânları tetkik ve tasdik etmiştir. Şimdi Çamlıcaya aid imar plânı tetkik edilmektedir.

Belediye bütçesi Ankarada

Belediyenin yeni sene bütçesini Ankaraya götürmüş olan Belediye muhasebecisi Muhtar Acardan Belediyeye gelen bir haberde bütçenin Vekâletlerce tasdik edilerek Vekiller Heyetine sevkedilmiş olduğu bildirilmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Trablusgarbın bombardımanı

İngiliz donanması, Trablusgarb limanını bombardıman etti. Dretnotların 381 lik toplarının savurduğu 885 kilogramlık yüksek infilâklı ağır mermilerle 152 lik seri ateşli topların yağdırdıkları beher tanesi 45 kilogram ağırlığındaki müthiş dolu, 50 dakika müddetle Trablusgarb üssünde ve çıkarma iskelesindeki liman tesisatile mahallî gemilerini, malzeme ambarlarını yıktı. Büyük hacimli sabit hedeflere karşı, modern gemi topçusunun isabet nisbeti, adeta, yüzde yüzdür. Tesadüfen sağa sola kaçan, uzun ve kısa düşen mermiler de, böyle geniş bir liman muhitinde mutlaka tahrib edecek şeyler bulurlar. İngilizlerin son verdikleri tafsilât, Trablusgarb limanının enkaz yığını haline geldiğini gösteriyor. Limandaki gemilerden de bir ... rib ağır hasara uğramış, 9 vapur ... mış veya batmıştır.

Bir ilkbahar gecesinin ... başlayan ve Trablusgarba 553 ton ... lığında çelik ve ateş, ölüm ve ... yağdıran bu korkunc bombardıma... na, aynı Trablusgarbın 30 yıl ... başka bir bombardımanını hatırla...

Doymak bilmez İtalyan emperyalizmi 1911 sonbaharında Trablusgarbı ... makla işe başladığı zaman, ... rumî eylülün 20 nci günü Trab... liman ve şehrini bombardıman et... di. 6 zırhlı, 2 kruvazör, 4 ... mürekkeb olan Amiral Faravelli ... mandasındaki İtalyan filosu ... lûlde, Trablusgarb önüne gel... manda, Derne vapuru silâh, ce... zak çıkarıyordu. Bu vapuru ... günlerde gaflet uykusundan ... miş olan Osmanlı hükûmeti ... Sayyadı Derya adlı 1309 da inşa ... bakımsızlıktan harab olmuş bir ... ganbot da, Trablusgarb limanı ... fazasına memur edilmişti. O ... böyle külüstür tekneleri, ... manlara dağıtmak gibi manası ... vardı. Bunlar, muhteşem ... gemileri, o limanları ziyaret ... zaman, Türk denizcilerini ... kı meyus etmekten başka hiç ... yaramazdı.

17 eylûlde İtalyan amirali, ... memur gönderip Türkiye ... luka altına alındığını ve ... teslim edilmesini, aksi halde ... zaptetmek mecburiyetinde ... bildirdiği zaman Derne vapuru ... yükünü boşalttıktan sonra, ... ya ganbotile beraber batırılmış...

Trablusgarb limanı, ... diği zamandan kalma, iki eski ... müdafaa ediliyordu. Bunlardan ... manın garb ucunda bulunan ... istihkâmı idi. Osmanlı devleti ... Sultan Osmanın adını taşıyan ... kâmda 24 santimetrelik ... ve eski top vardı. Limanın ... ise kahraman Türk denizci... namına izafe edilen ve ... nazır olan bir istihkâm ... uzaklardan görülen azmetli ... varlarile galiba Trablusgarb ... mana hazırlanan İtalyanların ... malılardan kalmış olan bu ... lede de birkaç eski top vardı...

İtalyan amiralının teslim ... dedilince, rumî 20 eylûl ... valden sonra, 6 İtalyan zırhlı... vazör bombardımana başladı... zırhlıları 30 buçukluk topları... vasat bataryalarile evvelâ ... lelere, sonra liman ve şehre ... açtılar. Kalelerimizdeki mü... çok büyük fasılalarla mukabele... lardı; fakat mermileri, İtalyan ... rile sahil arasındaki mesafenin ... kadar bile gitmiyordu. Akşam... doğru, toplarımız ebediyyen ... fakat düşman isabetile değil; ... lardaki yerli musevi ve arab ... rin kaçıp dağılması, beş on ... kerinin de şehid düşmeleri ... lanmaları üzerine susmuşlardı.

İtalyanlar, gece ateş kestiler... tesi gün (21 eylûl çarşamba) ... gud tabyasını yarım saat kadar ... rek cepaneliğini berhava etti... yüksek infilâklı mermilerle ... üzerine ateş açtılar.

(Arkası sahife 5 ...)

Küçük hikâye

İki izdivaç

Perlde Celâl

Zehra, ince uzun, esmer, sade bir kadın. Şükriye, ufak tefek, süzgün yeşil gözlü, sarışın, çok güzel ve şık...

İstanbulun meşhur bir otelinin çay içilen kısmında, kuytu bir köşede oturuyorlar. Müzik, dans havaları çalıyor. Tektük dans edenler var.

İki genc kadın, etrafı unutmuş, hararetle konuşuyorlar. Zehra diyor ki:

— Hayır Şükriye, sen bu izdivacı yapmamalısın. Bu, bir hata olur. Açık konuşalım: Senin Ahmede âşık olmadığını biliyorum... Ahmedle, pahalı mücevherler takmak; İstanbulun meşhur doktorunun karısı olmak için evleniyorsun.

Zehra bu sözleri, oldukça sakin bir tavırla söylüyordu. Yalnız yanakları pembeleşmişti ve gözleri parlayordu. Şükriye:

— Hayır, onu seviyorum, dedi.

Öbürü ısrar etti:

— Onu sevmiyorsun ve fena bir oyun oynuyorsun... Sevdiğin Cevdettir.

Şükriye irkilmedi; yalnız dudaklarındaki tebessüm silindi. Yavaşça:

— Cevdetten nefret ediyorum, diye mırlıdandı, eğer iddia ettiğin gibi, sevsem; onunla evlenirdim, Ahmedle değil!..

— Cevdeti sevdiğin için evlenmiyorsun yavrum. Çünkü, ondan intikam almak isteyorsun. Evet, şimdi peşinde koşuyor, bir işaretine bakıyor... Fakat sen, onun tarafından bir kere aldatılmış olduğunu unutamıyorsun, unutamazsın da... Senin gibi güzel, çok güzel kadınlar, kolay unutamazlar. İntikam almak, ona faik bir adamla evlenerek, Ahmedin, senin için yaptığı fedakârlıkları ona göstermek isteyorsun. Evet, itiraf et: Ahmedin kollarının arasına sığınacak, fakat bu kolların arasında, hep öbürünü düşünecek ve intikam aldığın için, gûya mes'ud olacaksın... Böyle değil mi?

— Saçma şeyler söylüyorsun! Ahmed hoşuma gidiyor. Ondan gurur duyduğum doğrudur: Her şeyi var... Meşhur zengin; sonra, herkesten öyle başka, öyle dürüst, temiz bir insan ki, böyle bir insanın beni sevmesi az saadet mi? Sana hayret ediyorum Zehra... Ahmedi benden daha evvel tanımıştın; niçin onunla evlenmeyi düşünmedin, nasıl ona âşık olmadın!

Zehra sarardı:

— Seni ona cezbeden şeyler yüzünden... diye kuru bir sesle cevab verdi; insan, senin gibi çok güzel ve kendine emin olursa, Ahmedin karşısında şaşırmaz, korkmaz ve kaçmaz. Ahmed, harikulâde bir insandır. Müthiş bir zekâsı var. Büyücü gibi bir şey. Ellerine dikkat et: Biraz kaba, büyük ve solgun... Binlerce insanı, bu eller, ölümden kurtarmıştır. Konuştuğu zaman, insan kendini unutuyor. Ben onun karşısında şahsiyetimi kaybettim. Kendimi çok âciz, beceriksiz ve sevimsiz hissettim. Ondan çekindim. Bu hislerin tesirinde, onu âşık gibi düşünmeye imkân nasıl olsun isteyorsun? Ama, aramızda, aşktan daha çok iyi bir şey hasıl oldu: Onunla dost olduk. Dost olduğumuz için değil midir ki bedbaht olmasını istemiyorum... Bilhassa senin tarafından. Sen ki, en iyi arkadaşımsın.

— Öyleyse müsterih olabilirsin, dedi Şükriye, Cevdetten nefret ediyorum; Ahmede hayranım; onu gittikçe daha çok seveceğime eminim.

Ve birdenbire, dudaklarında geniş bir tebesüm belirerek:

— Ahmed geliyor... diye fısıldadı.

İriyarı, genc bir adam, masalarına doğru ilerledi. Gülümsüyordu. İkisinin de ellerini öptü, oturdu:

— Geç kaldığım için affınızı rica ederim. Mühim bir ameliyat vardı... Belki tanırsınız: Ressam Cevdet. Vakti geçmiş bir apandisit... Hayatı tehlikede.

Şükriye sapsarı oldu. Zehra heyecanla bağırdı:

— Nasıl, Cevdet mi?

Genc adam, hiç bir şeyin farkında değilmiş gibi kalktı. Zehranın önünde eğildi:

— Dans eder misiniz?..

Şükriye, vurulmuş gibi, hareketsiz duruyordu.

Dans ederlerken, Zehra, Ahmedin kendisini tutan ellerinin sertleştiğini hissetti. Başını kaldırıp yüzüne baktı. Ve korktu. Doktorun, asabiyetten boynunun damarları gerilmişti. Zehraya, düşman gibi bakıyordu. Gözleri karşılaşınca, boğuk bir sesle sordu:

— Cevdeti iyi tanıyorsunu galiba Zehra?..

Yüzü, vahşi bir mana almıştı. Genc kadın, «Şükriye ile Cevdetin münasebetini duymuş olacak, şüphelendi» diye düşündü. Şaşırmıştı. Kekeledi:

— Niçin soruyorsun?

— Onun, Şükriyenin mi, yahud senin mi âşıkın olduğunu anlamak için?

Zehranın ayakları dolaştı. Genc adam onu adeta sürüklüyor, dans etmeye devam ediyorlardı.

Genc kadın, nefes gibi bir sesle:

— Sen delisin, Ahmed... diye fısıldadı, Şükriyenin Cevdetten nefret ettiğine emin olabilirsin.

Ahmedin parmakları, kıracak gibi, Zehranın belini sıktı:

— Demek o, senin âşıkın! diye homurdandı, zaten bundan, ne zamandanberi şüpheleniyordum. Onun ismi geçtiği zamanlar, Şükriye ile ikiniz, muammalı bir hal alıyordunuz. Demek bunun için, bana karşı daima şu soğuk dost, soğuk arkadaş, kardeş tavrını aldın... Seni nasıl sevdiğimi gördüğün, anladığın halde bana aldırış etmedin.

Zehra sendeledi... Bayılacakmış gibi, gözleri örtüldü.

Müzik susmuştu. Genc kadın, çabuk kendini topladı, gözlerini açtı.

Masalarına döndüler. Şükriyenin iskemlesi boştu; gitmişti: «Affedersiniz, rahatsızlandım, fazla kalamıyorum» diye kart bırakmıştı. Zehra, onun nereye gitmiş olduğunu anladı. Fakat, bunu düşünecek halde değildi. Kalbi, deli gibi çarpıyordu. Ahmed, kartı okuyarak:

— Çok daha iyi olmuş, diye söylendi, bu sahte âşık rolünden de kurtuldum. Ona güç tahammül ediyorum.

Zehra, inler gibi:

— Onu sevmiyor muydun? diye sordu.

Ahmed, düşman gözlerle, genc kadını süzdü:

— Hayır... Çocuklar gibi budala bir oyun yapmak istedim. Belki böylelikle seni kıskandıracağımı, kendime ... yacağımı sanmıştım... Ne bilirdim ...

Devam edemiyerek, yüzünü ... turdu, yürüdü. Zehra, donmuş ... an hareketsiz kaldı. Sonra yavaş ... yanakları pembeleşti, gözleri ... Şükriyeyi, Cevdeti, hatta orada ... lardan kendisine tecessüsle bakan... leri unutmuştu. Saadetini tadıyordu... ümid ettiği bir şeydi. Bunun içinde ... ne zamandır, Ahmedi gizli gizli ... halde, böyle bir mukabeleyi hayal... geçiremiyecek kadar, kendini onun ... nında sönük, zavallı hissetmiş, ... Allah gibi görmüş ve yanıbaşında ... disi için çarpan bu kalbin farkında ... mamıştı.

Kendini toplayarak, telâşla ... çantasını aldı. Kendini dışarı atıp ... mede, ancak sokakta yetişebildi ... önünde, yumrukları sıkılmış yürü... du. Zehra birdenbire onun koluna ... di. Gülümsüyordu ve böyle, çok ... di. Ahmed silkinerek, dürüst bir ... reket yapacak oldu. Fakat o siyah ... bakışların sihrine kapılmış gibi, ... bire yumuşadı. Zehra yavaşça:

— Bize bakıyorlar, dedi, bir ... bile binelim, sana anlatacağım. Dur... ma... Cevdet, yahud bir başkası ... seler umurumda değil. Şunu ... dünya demek, benim için senden ... sevgilim!..

Son kelimeyi öyle içten söylemişti ... genc adam titredi... Yüzü, ümid... dınlandı.

Bir otomobile atladılar.

***

İki ay sonra, Zehra ile Ahmed ... lerinde, kendileri gibi yeni evli ... karı kocaya, parlak bir ziyafet ve... lardı. Bu genc çift: Şükriye ile ... sam Cevdetti.

Yemek pek neş'eli geçti ...

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Cenubu Şarkî Avrupanın yeni şekli

Her Hitler geçen pazardan başlayarak cenubu şarkî mesailini görüşmektedir. Evvelâ Kral Boris, daha sonra Kont Ciano ve nihayet Amiral Horty kabul olunmuşlar, bu mülâkatların neticesi hakkında malûmat verilmemekle beraber cenubu şarkî Avrupanın mukadderatı görüşüldüğü anlaşılmıştır. Bu zevattan sonra General Antonesko'nun da Hitlerle görüşmek üzere davet olunup olunmıyacağı henüz tavazzuh etmemiştir. Tavazzuh etmediğine göre Yugoslavya ve Yunanistan topraklarından bilhassa Bulgaristan, İtalya ve Macaristanın hissemend olacaklarına inanmak icab ediyor. Yugoslavyayı ortadan kaldırmak ve Yunanistanı meğlûb etmek şerefi Almanyaya aid olduğu için Almanya, kendine tâbi ve bağlı olan bu devletleri taltif ederken arslan payının kendisine isabet etmesini elbet ihmal etmiyecektir ve görünüşe göre bu arslan payı da, tam mânasile bir arslan payı olacak, yani bütün bu devletler Almanyanın lûtfunu «cevheri hürriyet» lerile ödeyeceklerdir.

Bu üç devlet içinde alacağı yeni arazi taayyün eden ilk devlet, Bulgaristandır. Bulgaristan bir taraftan Garbî Trakyayı işgal etmiş, diğer taraftan tâ Arnavudluk hududuna kadar uzanmış ve bu suretle onun Arnavudluğu istirdad eden İtalya ile bitişik komşu olmasına dikkat edilmiştir. Bu da Bulgaristanın iki Mihver devletinin nüfuz ve tesirine tâbi olacağını, bu iki devletin emir ve iradesi dairesinde yaşayacağını gösteriyor. Bulgaristan aldığı emir ve kumanda dairesinde hareket ederek Garbî Trakyayı işgal etmiş, daha sonra gene aldığı emir ve kumanda dairesinde Makedonyaya girmiş ve Ohri gölüne kadar uzanmıştır. Yarın, Bulgaristana buralardan geri dönmek emrolunduğu gün de ayni mutavaati göstermekten başka çare bulamıyacağı da muhakkaktır.

Bulgaristanın vaziyeti bu şekilde taayyün etmekle beraber Yugoslavya - dan kalan arazinin mukadderatı henüz taayyün etmemiş bulunuyor. Almanya kendi himayesine tâbi bir Hırvat devleti kurmak kararındadır. Fakat bu Hırvat devletinin hududu henüz çizilmemiş, Slovenlerin Hırvatlardan ayrı bir devlet kurup kurmıyacakları, yeni bir Karadağ devleti icad edilip edilmiyeceği de henüz kararlaştırılmamış, Macaristana Adriyatik üzerinde bir mahrec temini meselesinin konuşulup konuşulmadığı da anlaşılmamıştır. Anlaşılan nokta, bu Balkan topraklarını taksim etmenin çok güç olduğu ve bu güçlüğün Alman mehafili tarafından da takdir edildiğidir.

Geçen Büyük Harbin sonunda galib devletler küçük devletleri büyüterek, büyükleri budayarak ve parçalayarak kendilerine göre bir nizam kurmuşlar, bu nizamı kurarken hak ve adaletten fazla kendi menfaatlerini gözetmişler ve kendilerine taraftar olanlara bir sürü lûtuflarda bulunmuşlardır. Hak ve adalete uygun olmıyan bu nizam, yirmi beş sene bile muammer olamadı.

Bu defa da hak ve adalet gözetilmez, gene taraftarlara bol bol atiyeler verilir ve bunun mukabilinde, yeni husumetlerin, yeni kinlerin ve yeni mücadelelerin temeli üzerine yeni bir nizam daha kurulursa, her halde onun akıbeti de eski nizamın akıbetinden farklı olmaz.

Fransa ve İspanya

Almanyanın Fransa ve İspanyayı, hattâ Portekizi yeniden tazyik ettiğine ve bu devletlerin de Mihvere katılarak İngiltere ile mücadeleye girişmesini istediğine dair ortaya çıkan şayialar iki muharib devlet tarafından ayrı ayrı şekillerde tefsir edilmektedir. İngilizlere göre Almanya, İngiltereyi Akdenizden çıkarmak için bütün bu devletleri kış - kırtmakta ve onları İngiltere aleyhinde harekete sevketmek istemektedir. Almanlara göre, İngilizlerin bu haberleri yaymaktan maksadları İngilizleri mevhum bir takım propagandalarla meşgul ederek Balkan hâdiselerini unutturmak, İmparatorluk askerlerini tehlikeli bir harb sahnesine sevketmenin doğurduğu endişeleri yatıştırmaktır.

İki muharib tarafın birbirine hakikî niyetlerini söyledikleri hiç bir zaman görülmiyen bir şeydir. Bilâkis her taraf hakikî niyetlerinin anlaşılmaması ve düşmana karşı sürpriz yapabilmesi için her çareye baş vurur.

Onun için bu karşılıklı şayialardan çıkacak netice, dikkatle beklenmeğe değer.

Ömer Rıza DOĞRUL

Meclisin içtimaı

Üç meb'usun teşriî masuniyetlerinin kaldırılması talebi devre sonuna bırakıldı

Ankara 25 (a.a.) — B. M. Meclisi bugün Şemseddin Günaltayın başkanlığında toplanarak Denizli meb'usu doktor Kâzım Samanlının teşriî masuniyetinin kaldırılması talebi hakkında tayini muameleye mahal görülmediğine aid mazbataya ıttıla kesbedilmiş ve Kastamonu meb'usları Celâl Bayar ve Hacer Diclenin, Ordu meb'usu Ahmed İhsan Tokgözün teşriî masuniyetlerinin kaldırılması hakkındaki taleblerin devre sonuna bırakılmasına mütedair mazbataları tasvib eylemiştir.

B. M. Meclisi bundan sonra jandarma eratı hakkındaki kanuna ek kanun lâyihasının ikinci müzakeresini yaparak kabul eylemiş ve pazartesi günü toplanmak üzere içtimaına son vermiştir.

Bütçe encümeninde

Ankara 25 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi bütçe encümeni bugün de öğleden evvel ve öğleden sonra Meclis içtimaını müteakıb toplanarak 1941 malî yılı masraf bütçelerini tetkik ve müzakereye devam etti. Bütçe encümeni Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cumhur, divanı muhasebat, Başvekâlet, devlet şurası reisliği, matbuat, istatistik, devlet meteoroloji işleri umum müdürlükleri, diyanet işleri reisliği, Maliye Vekâleti, düyunu umumiye, Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti, Dahiliye Vekâleti, Emniyet işleri umum müdürlüğü, jandarma genel komutanlığı ve Hariciye Vekâleti bütçelerinin müzakeresini bitirmiştir. Encümen yarın da toplanacaktır. Diğer taraftan Meclis umumî heyeti encümence tetkiki nihayet bulmuş olan mülhak bütçelerin müzakeresine pazartesi günü başlıyacaktır Pazartesi günkü toplantıda vakıflar umum müdürlüğünün 1941 malî yılı bütçesi konuşulacaktır. Yeni bütçe ile vakıflar umum müdürlüğüne 3 milyon 175 bin 382 lira tahsisat verilmekte, umum müdürlüğün varidatı da 3 milyon 175 bin 500 lira olarak tahmin edilmektedir. Meclisin muvazenei umumiyeye dahil vekâletler ve daireler bütçelerini müzakereye önümüzdeki mayısın son haftasına doğru başlıyacağı anlaşılmaktadır.

Fransaya dair Alman plânları

Hariciyeye de Brion getirilerek Laval'e daha mühim vazifeler verilecekmiş

Londra 25 (a.a.) — Fransız hududunda bulunan müstakil Fransız ajansı muhabiri bildiriyor:

Almanların bugünlerde yapmakta oldukları tazyik neticesinde Vişi hükûmetinde değişiklik yapılması ihtimali vardır. Dikkate şayan olan nokta Berlinin bu işle hiç alâkadar değilmiş gibi görünerek bu husustaki mücadeleyi Fransız gazeteleri ile Laval taraftarlarına bırakmış olmasıdır. Almanlar, Laval'in şahsiyeti etrafında Fransada hâlâ çok dedikodu yapılamkta olduğunu ve bu sebeble tekrar iş başına getirilmesi için zamanın henüz müsaid olmadığını takdir ediyorlar. Şimdi Almanlar Fransa Hariciye Nazırlığına, de Brinon'un getirilmesi lehinde gayret sarfetmektedirler. Laval'e ileride daha büyük vazifeler verilmek isteneceğine şüphe yoktur.

İyi haber alan mahfillerde Mareşal Peten'in Alman tazyikına mutavaat etmiyerek Hariciye Nezaretine meslekten yetişme bir diplomat getireceği tahmin olunmaktadır.

Diğer taraftan Amerikanın, Laval iktidar mevkiine getirildiği takdirde Vişideki elçisini geri çağıracağını Fransız hükûmetine bildirdiği de haber verilmektedir.

Bugün cereyan etmekte olan müzakerelerde Almanlar Fransaya işgal masraflarının yüzde elli nispetinde tenzili ile sanayi işlerinde daha sıkı bir iş birliği yapılmasını ve Kamerun ile Togo haric olmak üzere, Fransanın bütün müstemlekeleri üzerindeki hükümranlık haklarını tanımağı ve Lorraine hududunun tashihini teklif etmektedir.

Buna mukabil Almanya Fransadan İngiltere karşısındaki vaziyetini sarahatle tayin etmesini ve de Gaulle taraftarları ile merhametsizce ve kat'î bir mücadeleye girişilmesini taleb ediyor.

Vişinin iyi haber alan mahfillerinde dolaşan bir şayiaya göre Fransız ve İspanyol devlet adamları yakında yeni bir mülâkat yapacaklardır. Fakat bu mülâkatın nerede ve ne zaman yapılacağı henüz malûm değildir.

Devlet murakabesi

Ankara 25 (Telefonla) — Devlet vilâyet veya belediyece doğrudan doğruya işletilen müesseselerle memleket müdafaasile alâkalı iş yerlerini murakabe ve teftişine dair nizamname yarın mer'iyete girecektir.

Yunanistanın Sofya elçisi memleketimize geliyor

Sofya 25 (a.a.) — Yunanistanın Sofya elçisi Pipinelis ile elçilik memurları bugün hususî bir trenle Varnaya hareket edecekler ve oradan bir Türk vapurile İstanbula gideceklerdir.

Mareşal Fevzi Çakmak'ın teşekkürleri

Ankara 25 (a.a.) — Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak ulusal eğemenlik bayramı münasebetile almış oldukları tebrik telgraflarına ve bu vesile ile ordu ve şahısları hakkında izhar edilmiş olan iyi temennilere karşı teşekkürlerinin iblâğına Anadolu Ajansını tavsit eylemişlerdir.

Suriyede yeni hâdiseler

Fakat bunlarda Fransız aleyhtarı bir mahiyet görülmüyor

Vichy 25 (a.a.) — Suriyede yeniden bazı ehemmiyetsiz hâdiseler olmuştur. Bunlar, Vichy'deki salâhiyetli makamların da bildirdiği gibi Fransız aleyhtarı bir mahiyet arzetmektedir. Bahsi geçen hâdiseler muhtelif ırk ve dinlere mensub gruplar arasında zuhur eden mahallî bazı kavgalardan ibarettir. Hâdiselerin cereyan etmiş olduğu yerlerde ve bilhassa Haleb ve Humusla cenubi Lübnanda asayiş iade edilmiştir. Halebde alınmış olan emniyet tedbir - lerinin iki gün için daha ziyade şid - detlendirilmesine lüzum görülmüştür. Cenubi Lübnanda yapılan tezahürat esnasında iki jandarma yaralanmıştır.

Sovyetler Uzakşarktan kuvvetlerini çekiyorlar

Londra 25 (a.a.) — Stokholm yolu ile Berlinden alınan haberler, Sovyetler Birliğinin Uzakşarktan bazı askeri kıt'alar çektiği hakkında son günlerde Japonlar tarafından verilen malûmatı teyid etmektedir.

Temin edildiğine göre, Soyvet - Japon bitaraflık paktının imzası üzerine Moskova, Uzakşarkta bulunan bazı ordularını tam mevcudlerile çekmeğe ve bunları bilhassa Baltık sahillerine, Sovyet Polonyasına ve Besarabyaya tak - sim etmeğe karar vermiştir.

«Anzak» günü

Londra 25 (a.a.) — «Anzak» lar gününün 26 ncı yıldönümü münasebetile Avustralya Başvekili Menzies, Avus - tralya kuvvetleri başkumandanı ve Ortaşarktaki umum İngiliz kuvvetleri başkumandan muavini General Blamey ile Başvekâlet vekili Fadden'e birer mesaj göndermiştir.

İngilterenin Budapeşte sefiri Londraya dönüyor

Moskova 25 (a.a.) — Budapeştedeki İngiliz büyük elçisi Saint Clair O'malley, Siberya yolu ile Londraya gitmek üzere buradan hareket etmiştir. Bü - yük elçilik memurlarının çoğu büyük elçiye refakat etmektedir.

Macek malikânesinde imiş

Budapeşte 25 (a.a.) — İyi haber alan Belgrad mahfillerinden öğrenildiğine göre, Maçek, Zagreb civarındaki malikânesinde ve sıhhatte bulunmaktadır.

Dil ve edebiyat davası

Aruzun milliliği

Yazan : **İsmail Habib**

Rahmetli Samih Rifat Dolmabahçe sarayındaki ilk Dil Kurultayında, aruzu Arablardan almadığımıza delil olarak, Kâşgarlı Mahmudun «Divan-ı Lûgat-üt-Türk» ünde, İslâmlıktan önceye aid manzum metinlerde aruzlu mısralar bulunduğunu ileri sürmek suretile, yabancı sanılan o veznin millî olduğu davasını ortaya koymuştu. Meseleyi bu kadar ileri götürmeğe ihtiyac yoktur. Kâşgarlının kitabında aruzlu mısralar varsa bu bir tesadüf olacak. Aruzun milliliğini kalıbda değil içindeki seste görmeliyiz.

Vezin kalıbı başka, onun içindeki ses başka. O kadar başka ki yaratıcı şairler ayni vezinle ayrı ayrı sesler verdiler. İşte aruzun en şişman cüzü olan «fâilâtün» lü vezin. Fuzuli:

Dost biperva felek birahm devran bisükûn
Derd çok hemderd yok düşman kavi talih zebun

Derken o vezne baygın, yumuşak, sevdalı bir ahenk ve çöl develerinin uzun adımlı edasını koydu. Nef'i ayni vezinle kadehe merhaba derken bütün bir Mehterhane bandosunun haşmetini duyurmaktadır:

Merhaba ey câm-ı mina-yı mey-i yakut-renk
Devri gelsün senden öğrensün sipihr-i bidirenk

Gene ayni vezinle Nedim «seni çapkın seni» der gibi şakrak terennümler yaptı:

Nazdan hâmuşsun yoksa zebanın duymadan
İstesen bin dasitan söylersin ebrulerle sen

Kalıbdan ne çıkar? Bütün bu sesler doğrudan doğruya benimdir. Süleymaniye kubbesile Sultanahmed minarelerinde ve Yenicami istilâktitlerinde benim olan şey gibi. Gölge olanlar kalıbda kaldı ve şair olanlar, ayrı ayrı camlarla renklenerek dönen tek fener gibi, ayni kalıbı başka başka incilâlarla göstermeyi bildiler.

Yalnız divan aruzunda türkçenin hançere istiklâli yoktu. Arab ve Fars kelimelerinde uzun heceyi kısaltmak ve kısa heceyi uzatmak şiddetle yasakken türkçede bu caiz görülüyordu. Fuzuli meselâ:

Çok dilşikestenin göğe yetürmüş ahını

Mısraında, «yetürmüş» ün birinci hecesini, kaçan bir kimseyi ceketinin arkasından yakalar gibi, geriye doğru çekiyor. Nef'i:

Böyle kalursa felek hâk ile yeksan olsun

Derken «kalur» un kısa boylu «ka» sını korkuluk elbiseleri gibi yukarı doğru uzatıyor. Nazmına İstanbul türkçesinin tınnetini en çok sindiren Ne lim bile ya:

Döğülmeğe koğulmağa söğülmeğe billah

Mısraında olduğu gibi üç türkçe kelimenin birinci ve sonuncu hecelerini, altı imale ile, ileriye doğru alabildiğine itiyor, yahud:

Biri olmuş hoy biri destimal olmuş sana

Mısraındaki «biri» kelimesinin her ikisini de kuyuya kova sallar gibi dibe doğru indiriyor.

Bütün Tanzimat edebiyatı şairleri de hem eski tarz manzumelerinde, hem yeni tarz şiirlerinde hep böyle hareket ettiler. Ziya Paşa:

Başın alamaz bir dahi baranı belâdan

Derken tostoparlak «baş» ı sopsobu yukarı kaldırır. Namık Kemal eski tarzda:

Sıdk ile terk edelim her emeli her hevesi

Derken «ile» nin, yeni tarzda da:

Yeni açılmış güle misal olmuş

Derken «güle» nin edatlarını, boyunlarından çeker gibi, öne doğru uzatıyor. Abdülhak Hâmid de bütün ömrünce türkçe hecelere bu ufkî veya şakulî çetrefilliği tatbik edip durmaktan kurtulamadı:

Karşıma çıksa eğer sengi mezarım dönmem

Derken «karşıma» nın «ma» sı insanın gözüne burun üstünde belirmiş ur gibi batmaktadır.

Türkçeyi bu ezilip büzülüşten kurtarmaya ilk dikkat eden Muallim Naci oldu. Mehmed Akif «Sıhhat Yurdu» ndaki, bir daha kalkamadığı, hasta yatağında, bu satırları yazana: «Eğer Naci olmasaydı Fikret de ben de olamazdık» demişti. Fakat bizce Naci bu işi şuurlu bir sistem haline koyamamıştır. Eski tarz manzumelerinde mısralarını lök gibi oturtan şairin yeni tarz şiirlerinde:

Bir başka âleme nazarı vardır anların

Veya:

Açacak revzeni hava alacak

Derken «âleme» nin «me» sini kuzu meletir gibi uzatmakta ve «revzeni» nin «ni» sini de dibe doğru çekip gitmektedir. Bununla beraber aruzda türkçenin istiklâline ilk hürmet şerefini kimse ondan alamaz.

Bu istiklâli tam ve kat'î bir sistem haline koymak mazhariyeti de Tevfik Fikrete nasib oldu. Koskoca «Rübabı Şikeste» de imaleli mısra cımbızla aransa bile, ancak bir iki tane bulunabilir. Yalnız Fikret aruzda hep kitab ve sarf türkçesile konuşmuştu:

— Bugün açız gene, lâkin yarın ümid ederim
Sular biraz daha sakinleşir...

Hayır ihtiyar balıkçı ne «ümid ederim», ne de «sakinleşir» der.

Fikretin bu sahada yapamadığını Mehmed Akif yaptı. Yedi kitablı «Safahat» konuşulan canlı türkçeyi bütün sesi ve saffetile aruza koyan bir abidedir.

Yalnız ne Fikret, ne Akif, hele mükâlemeler haricinde, ne yabancı kaidelerden vazgeçtiler, ne de yabancı kelimelerden. Aruzdan izafet, atıf, ve cemi gibi kaideleri atıp arabca ve farsçanın türkçeye mal olamamış çiy kelimelerini de fırlatarak aruzu baştanbaşa saf türkçeye beyan vasıtası yapmak: Bu işin en esaslı iki kahramanı Yahya Kemalle Faruk Nafizdir.

İlk şiirlerinde terkibli ve lûgatli olan Mithat Cemal sonrakilerde halis türkçeyi aruza rameden manzumeler verdiği gibi Halid Fahri de «Baykuş» ile ilk defa temiz türkçeyi aruz içinde sahnemize çıkardı. Gerek o, gerek Yusuf Ziya, gerek «Fırtına ve kar» manzumesile aruza isterse nasıl hâkim olabileceğini gösteren Orhan Seyfi, türkçülük cereyanına başbuğluk yapan Ziya Gökalpın «yalnız hece» kumandasından sonra aruzu bıraktılar. Hatta Halid Fahri «Aruza Veda» diye bir de şiir yazdı.

Fakat «Suda halkalar» la aruzlu şiirlerini hacimlice bir kitab halinde toplayacak kadar mebzul eser veren Faruk Nafiz hep heceyle yazmağa başladıktan sonra da aruzu, seyrek de olsa, bırakmadı. Hecede bile gizli bir aruz kullanıyor gibi başka bir ahenk gösteren «Bir ömür böyle geçti» şairi hele son yıllardaki aruzlu şiirlerinde cam çubukları büker gibi sihirbazlıklar yapmaktadır.

Yalnız şiirlerinin umumî manzarasına bakılınca aruzdan ziyade hecenin şairi olarak görünen Faruk Nafize mukabil Yahya Kemal kendini hep aruza verdi ve aruzu kendi başına ayakta tutuyor. «Eski şiirin rüzgârile» yazdığı divan tarzındaki artistik şiirlerinde, divan edebiyatındaki havaya uyarak:

Gördüm ol mch duşuna bir şal atıp lâhurdan

Mısraındaki «dûşuna» nın son türkçe hecesini uzatmak gibi imalelerden çekinmiyen şair yeni tarz şiirlerinde en aydın ve en pürüzsüz türkçeyi kullanır. Bu hususta titizliğinin hangi noktalara kadar gittiğine bakınız ki yekdiğerine zıd zaruretleri birleştirmek için en gizli hünerlere bile başvurmaktadır:

Bir taze bahar âlemi seyretti felekte

Bu mısrada türkçenin tasarruf hakkile şiirin ahenk hakkı karşılaştı. Biz «bahar» ı «batar» gibi kısa telâffuz ederiz. Eğer şair o mısrada «bahar mevsimi» dese kelime güdük kalacak. Fakat «bahar âlemi» deyince, kendisinden sonra gelen sesli harf sayesinde «bahar» ın da kendiliğinden boyu uzayor. Kelimeyi bizatihi uzatmadan uzun göstermen sırrı. Diyeceksiniz ki böyle şiir yazmak güçtür. Peki san'atın kolay olduğunu söyliyen kim?

Aruzun milliliği.. Evvelki sene edebiyat komisyonu için Ankaraya çağırıldığımız zaman Akba kütübhanesinde raslaştığım Akagündüz o sıralarda Faruk Nafizin Yedi Gün mecmuasında çıkan «Hareket - Sükûn »isimli şiirinden hayranlıkla bahsederek haykırmıştı:

«— İsmail Habib, artık ilân edebiliriz, aruz Türk veznidir.»

İlâhi Aka, aruzun Türklüğü tâ On üçüncü asırda, şiirimizin en başında, hâleli başı bulutlara değer gibi yükselen Yunus Emreyle başlar. Abdülbaki Gülpınarlının en eski divanları eleyerek yeniden ve daha kat'iyetle aydınlattığı Yunus Emre artık yalnız hecemizin değil, halklaşmış aruzun da en millî bir timsalidir .Sonra beş buçuk asırdır Türk ruhunu din vecdinin şelâlesile yıkayan ve yıkayıp duran Süleyman Dedenin Mevlûdu. Kendisindenberi din vecdinin en irtifalı terennümlerini yapan Mehmed Akifin:

Erişilmez ki Süleyman dede yükseklerde

Diye imrendiği Mevlûd.

Sonra saz şairleri; Fuzuliyi kendilerine ilâhî aşkın piri bilerek, ellerinde saz, ayaklarında çarık, diyar diyar, aruzla «kalenderî» ler ve «semai» ler söyliye söyliye dolaşan o âşık halk şairleri ve hepsinin başında, hece kadar aruzu da bollukla kullanan Âşık Ömerin en tıraşide bir sesle:

Cananıma nezr eylediğim cana dokunma

Diye diye Azraili yanından iterek aruzun nağmesi içinde canını cananına götürüşü.

Uzaklarda neye dolaşıyoruz? Atatürkün ölümünde İbrahim Alâeddin, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Faruk Nafiz... Hep heceyle yazanlar birdenbire, belki kendileri de farkında olmadan, hepsi sanatın sesinden ayni emri almışlar gibi, şiirlerini aruzla yazdılar. Demek ki o ölüm gibi büyük hâdiseler karşısında aruz, bizim onu bırakmaklığımıza rağmen, hayatiyetli bir fıskiye halinde o kendiliğinden fışkırıveriyor.

Hayır, aruzu bilmemek Yunus Emreden Yahya Kemale kadar yedi asırlık sesimizi bilmemektedir. O ses ki bu çatlak dünyada zevklerin zevki ve tatların tadıdır; o ses ki şerefimdir, medeniyetimdir, övünüşümdür, gençliğimizi aruzdan nasiblendirmeyi millî bir vazife bilelim.

İspanyaya karşı yapılan tazyik

Von Papen'in kardeşi Cebelüttarığa hücumun daha fazla bekletilmiyeceğini söylemiş

Lizbon 25 (a.a.) — Röyter:

Bazı müşahidlerin Madrid kaynaklarından aldıkları malûmata göre, Alman diplomasisi İspanyaya karşı siyase - tinde mülâyemet yolundan ayrılarak mutad tehdid safhasına geçmiştir. Al - manlar, İspanyol hükûmetini tazyik ederek istedikleri kararı aldırmağa uğraşıyorlar. Çünkü Almanlar, Cebelüttarığa doğru hülûl ederken İspanyanın müsamahasını temin etmeğe çalışmalarıdır. Fakat bu maksadla yapılan teşebbüslerden şimdiye kadar elde edilen neticeler Hitleri tatmin etmemiştir. Bu sebebledir ki son on beş gün içinde Almanyanın İspanya üzerinde yaptığı tazyik artmıştır.

Büyük elçi Von Papenin kardeşi son günlerde Lizbonu ziyareti esnasında Cebelüttarığa karşı yapılan hücumun daha ziyade bekletilmiyeceğini ve bu hücumun karadan yapılması lâzım geldiğini bir dostuna söylemiştir.

Çocuk Esirgeme kurumuna teberrular devam ediyor

Ankara 25 (a.a.) — Çocuk Esirgeme Kurumundan bildirilmiştir:

Bağdadda yurddaşlarımızdan Bayan Şevkiye Kuntay 100 lira, İstanbul Kandillide sigortacı Mustafa Aykaç 50 lira, Ankarada Bayan Hacı Cemile 40 lira, Ankarada Hırdavat mağazası sahibi Trabzonlu B. Hakkı Gül 100 lira, Afganistandaki yurdaşlarımızdan 309 lira 88 kuruş, Antalyada Ali Konuk kızı İnci Konuk 100 lira, Keçiören çocuk yuyasındaki yavruların bayramlık ihtiyaclarına sarfedilmek üzere kuruma teberruda bulunmuşlardır. Çocuk Esirgeme Kurumu genel merkezi yurd yavrularına vaki ilgi ve muhabbe lerine alenî tesekkürlerini sunar.

Hadiseler Arasında — FELEK

Eğlenceli bir dram

«—Böyle şey olur mu? Bizim bildiğimiz dram facia demektir. Facianın da eğlencelisi olmaz» denecek.

Olur. Tatlılı et, ekşili köfte, turşu lâpası ve üzüm turşusu gibi birbirine zıd sanılan şeyler nasıl bazan (mes'ud bir telif) ile hususi bir kombinezon yapmaya muvaffak oluyorlarsa size yazacağım bu «eğlenceli dram» da bunlardan biridir. İşte perde açılıyor:

Defterhane Levazım kalemi ketebesinden Fahri Açıkgöz sabahleyin erken kalemde bir taraftan sıcak çayını içerken bir taraftan da elindeki gazeteden Millî piyangonun 23 nisan keşidesine aid numaraları tetkik ediyor.

Kalemde üç beş arkadaşı da işlerini tezgâhlamakla meşgul.

Birdenbire Bay Fahri çay kadehini elinden bırakıyor. Göğüs cebinden çıkardığı bir zarf içindeki bileti telâşla açıp bakıyor. Tekrar gazeteye bakıyor. Gözleri büyüyor. Kalbi çarpıyor. İçinden:

— Vay canına! Kazandık galiba. diye mırıldanıyor.

Çay kadehini tekrar eline alıp ağzına götürüyor ve tükürüyor.

Dalgınlıkla çay fincanı diye hokkayı içmiş.

Ayağa kalkıyor, yanıbaşındaki masada bir eski evrakın perişan yapraklarını kola ile yapıştırmaya çalışan arkadaşı Hüsnüye:

— Hüsnü! Şu rakamı okusana!

— Bırak alayı şimdi! Zaten canım sıkkın! Ev sahibine iki aydır para veremedik. İcradan kâğıd geldi. Herif bizi atacak.

— Yahu! Şu rakamı bir oku da üst tarafını düşünürüz.

— Hangisini! Ha şunu mu? 6195.

— Emin misin?

— Kör müsün?

Fahri sıçrayarak:

— Kazandık öyleyse çocuklar... Yaşasın be!

Arkadaşları üşüşürler. Bilet, gazete, numaralar tetkik edilir ve Fahri Açıkgözün tamam iki bin lira kazandığı anlaşılır.

Adamcağızın gönlü ganidir. Hemen Hüsnüye yaklaşır:

— Yahu! Senin kira ne kadar tutuyor?

— Otuz lira.

— Haydi bizim tasarruf sandığından biraz para kaldıralım...

Fahri Açıkgöz sandıktan derhal elli lira istikraz ediyor. Otuzunu helâli minallah arkadaşı Hüsnüye veriyor. Akşamüstü de üç dört arkadaşile şöyle bir yerde oturup eğleniyorlar. On iki lira kadar bir para da orada gidiyor.

Eve gittiği zaman çocuklara müjdelik çikolata, lâtilokum ve bir kutu da Anteb baklavası götürmesile (ahvaldeki fevkalâdelik)i anlatıyor. Yiyor, içiyor ve güzel bir gece geçiriyorlar.

Ertesi günü bilet elinde kendi bayiine giden Fahri Açıkgöze on liradan fazla ikramiyelerin Piyango idaresinden alınması tavsiye edilmekle beraber biletin numarasına bakılıyor ve:

— Bu bilete bir şey çıkmamış! cevabı veriliyor.

Fahrinin şakaklarında hafif bir soğuk ter inciyleniyor:

— Ne söylüyorsun yahu! İşte gazete!

— Bir kere piyangodaki resmî listeye bakın! Gazetedeki makbul değildir, diyorlar.

— Hay Allah! Şimdi ben... Yani bu bilete... Demek?.. Yarabbi sen bilirsin!

Derhal dönüyor, Hacı Bekirden bir limonata içerek ateşini biraz söndürdükten sonra kaleme çıkıyor. Arkadaşları onu görünce:

— Gel bakalım talihli! Artık bu pazar Adaya gidiyoruz ha!

Gibi tekliflerde bulunurlarken o:

— Ben mahvoldum yahu. Siz ne söylüyorsunuz! diye bağırıyor ve ilâve ediyor:

— Benim bilete bir şey çıkmamış!

— Amma yaptın ha! E, sen çıktığını nasıl öğrendiydin?

— Nah!.. (Cebinden çıkardığı gazeteyi göstererek) İşte be birader! Gazetede okudum. Ben ne bileyim... Halbuki resmî listede...

O gün zavallı çocuk ne yaptığını biliyor, ne yapacağını... Akşam olup da daireden çıkınca soluğu gazete idarehanesinde alıyor:

— Efendim! Sizin gazetede kazandığını yazdığınız numaralar arasında bir yanlış varmış.

Sekreter cevab veriyor:

— Olabilir.

— Nasıl olur efendim! Benim biletim 6195 ile bitiyordu. Siz de bu numaraya 2000 lira çıktığını yazıyorsunuz. Sevindimdi. Halbuki çıkmamış. 0195 numaraya çıkmış.

— Olabilir... Makbul olanı resmî listedir. Biz bu numaralardan mes'uliyet almayız.

— Evet ama bana elli liraya mal oldu... Masraf ettim.

— Vah vah! Ziyafet falan mı?

— Onun gibi bir şey... Hiç böyle iş olur mu? Yanlışlık olmuş deyip geçiyorsunuz...

— E, ne yapalım bayım! 2000 lirayı biz mi ödeyelim?

— Hayır ama, bir daha böyle yanlışlık...

— Ha! Ona dikkat ederiz. İsterseniz bir de tashih neşredelim.

— Doğrusu çok şey ettim. Yani üzüldüm.

— Biz de öyle...

Adamcağız çıkıp gidiyor. Gazetedekiler işlerine devam ediyorlar ve bu küçük dram böylece bitiyor.

B. FELEK

Petain 85 yaşında

Vichy 25 (a.a.) — Stefani ajansından: Mareşal Petain dün 85 yaşını kutlamıştır.

Türk - Alman ticareti

Ankaradan gelen malûmata göre Almanya ile aramızda yeni 10 milyon liralık bir hususî ve muvakkat ticaret anlaşması akdine aid müzakereler ikmal olunmuştur.

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 27 — Mahmud Yesari

— 6 —

Fikri, meyhaneden çıkınca, kundularına, paçalarına çamur sıçratmamak için, dikkatle yürüyerek, Remziyenin evine gitti. Fakat, karanlık yollarda, ara sıra, çirkeflere basınca, küfür ediyordu:

— İstediğin kadar dikkat et. Çamura batmamak kabil mi?

Remziye, onu, aşağıki odanın penceresinde, soğukta titriye titriye bekliyordu. Kapıyı açar açmaz, sordu:

— Çok üşüdün mü?

— Hayır!

Elinden tuttu, mutfağa götürdü:

— Burada mangal var. Isınırsın.

Fikriye iskemle verdi, oturttu. Küçük gaz lâmbasının sarı ışığı, mutfağı yarı aydınlatıyordu.

Remziye, Fikrinin ellerini elleri arasına almıştı:

— Oh, çok üşümüşsün. Ellerin buz gibi olmuş.

Onun yüzüne bakıyordu:

— Fikri, bugün, çok iyisin, maşallah.

Fikri, bunu bekliyordu; «artık, ben, o eski Fikri değilim!» demek ister gibi dudağının ucile gülümsedi:

— Artık, kendime biraz çeki düzen vermem lâzım. Bugünlerde işime giriyorum. Yüzde yetmiş ümid var.

Remziye, sevincle ellerini çırptı:

— Aman, ne iyi... Lemana, söyliyeyim, o da sevinecektir. O, ne içli kızdır, bilsen. Senin için öyle üzülüyor, öyle üzülüyor ki... Doğrusunu söylerim. Ben bile, onun kadar üzülmüyorum. Nelere kadar düşünmüyor! Acaba, parası var mı? Yattığı, kalktığı yer iyi mi? Çamaşırlarını kim yıkıyor? Nerede yemek [illegible]

Elini göğ[illegible] kesik [illegible] gülüyordu:

— Ben, [illegible] ık mu, ayol? Eski[illegible], gene öyle yapıy[illegible] letemiyorum. Ba[illegible] di, ka[illegible] zanmıyor, [illegible]

Remziye, [illegible] laşmış[illegible] tı:

— Buras[illegible] yapamazsın. Bu[illegible] düşünmemiz icab[illegible]

— Neyi [illegible]

— Söyliy[illegible] da, fikirde yokk[illegible] epimizi şaşkına çe[illegible] neme[illegible] dik. Kirli [illegible] z, burada yıkar[illegible] te çıkar. Sen, f[illegible] ziyette değilsin. Esvabların ütülenmek, söküklerin dikilmek ister. Sen, getir, biz, ütüleriz, dikeriz.

— Gömleğine bakayım.

Fikrinin önünü açtı:

Remziye, gömleğe bakarken Fikri, titremişti, genc kız, sordu:

— Neye titredin?

Fikri, gülmek istedi:

— Gıcıklanır gibi oldum da...

Remziye, geri çekildi:

— Ütüsü var ama, kiri üstünde. İyi yıkanmamış. Sen, kirlilerini, yarın akşam buraya getirirsin. Sonra, senin, bu lâciverdlerden başka, bir de kahve rengi esvabın vardı. Duruyor, değil mi?

Fikri, bu kahve rengi esvabı, şilte ile, yorganla beraber «son barut» olarak saklıyordu. Esvabı, yeni değildi. Pantalonun düğmeleri koptuğu, astarı yırtılıp sarktığı için, giyemiyordu:

— Duruyor, dedi.

Remziye, korktuğu bir şeyden kurtulmuş gibi hafifçe, içten rahat nefes almıştı:

— Onu da getirirsin. Sökükleri filân varsa, diker, çövenli suda bir temiz yıkarız, ütüleriz. Yepyeni olur. Sonra, bunu getirirsin. Değişe değişe giyersin, elbiseler, çabuk eskimez. Kaç zamandır, sırtında yakı gibi bu esvab. Ötekini, acaba sattı mı, diye, içime şüpheler gelir gibi olmuştu. Seni bilirim. Satmazsın ama. Kir, pas içinde; söküklerini de dikemiyorum, neye boşuna yük olsun? dersin, satarsın. Haklısın da. Bunları, biz, düşünecektik.

Genc kız, kollarını Fikrinin boynuna dolamıştı:

— Bugün, seni çok iyi gördüm. İş için de ümid verdin; onun için söylüyorum. İşten çıkınca, sen, çok şaşırdın, Fikri. Belli etmek istemiyordun ama, gene belli oluyordu. Senin şaşkınlığın, bizi şaşırttı.

Çenesini yukarıya doğru kaldırarak, derin bir soluk aldı:

— Oh! Artık geçti. Hep üzüldük.

Fikri, aksırmamak için, dakikalardanberi dişlerini sıkıyordu. Dayanamadı, aksırdı.

Genc kız, haykırdı:

— Eyvah! Nezle oluyorsun. Aman, kendine bak, Fikri. Hiç hasta olacak sıra değil.

Fikri, mendilini çıkarmağa çekiniyordu:

— Mendilimi almağı unutmuşum.

Remziye, hemen kapıya doğru koştu:

— Mendil getirmem. Ayrılıktır. Sana, bir bez parçası getireceğim. Şimdi, onunla burnunu silersin. Kirli mendillerini getirmeği de unutma.

Genc kız, koşarak yukarı çıkmıştı; biraz sonra, koşa koşa indi; bir elinde, bir bez parçası, öbür elinde kahve rengi yün ürme atkı vardı. Bez parçasını verdi:

— Al. Temizdir.

Atkıyı, yukarıya kaldırarak gösterdi:

— Bak cicine! Bunu, Fikri ağabeyisi, üşümesin, diye, Leman kardeşi ördü.

Genc kız, atkıyı, Fikrinin boynuna sardı, paltosunun önünü ilikledi:

— Oh! Sıcacık ısınırsın. Leman, çok iyi kız, biliyor musun. Seni, benim kadar, benden fazla düşünüyor. Şimdi, yanına çıkarırdım ama, ayakkabılarını çıkarman lâzım. Leman da, yatıyor. Başka bir gün.

(Arkası var)

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									■
2								■	
3					■				
4						■			■
5					■				
6				■					
7			■					■	
8		■					■		
9								■	

Soldan sağa:

1 — Serseri. 2 — Söz dinlemiyen insan (iki kelime). 3 — Uyandırma, facia. 4 — Ölçü, cefa. 5 — Sürüp ilerleten, yok. 6 — Bir emir, kalburdan geçirme. 7 — Bir iskambil kâğıdı, müsaade. 8 — Çift çocuk, bir soru edatı. 9 — Ters adamlar (cemi).

Yukarıdan aşağıya:

1 — Mütemadi endişe (iki kelime). 2 — Arkasından «eski hamam» gelir. 3 — Hürmet gösterme, hafif kurum. 4 — Arasıra, bir sayı. 5 — Bir edatın tersi, bir emir. 6 — Adalet, bir cins rüzgâr. 7 — Kumanda veren (iki kelime). 8 — Kat'i kararla bir işe başlama. 9 — Tespihlerde bulunur (cemi).

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ö	B	Ü	R	D	Ü	N	Y	A
2	M	E	S	A	İ	L	■	A	T
3	Ü	Z	■	A	L	E	V	L	İ
4	R	■	E	D	E	V	A	T	■
5	V	E	R	■	G	■	D	A	M
6	E	G	E	L	E	M	E	K	■
7	R	İ	M	E	L	■	T	L	A
8	E	L	E	M	E	K	■	A	G
9	N	■	S	İ	N	İ	■	N	U

ASKERLİK İŞLERİ

Fatih Askerlik şubesinden:

1 — Yedek subay hakkına malik lise ve daha yüksek mekteb mezunların - dan henüz askerlik ödevini yapmamış olanların yüksek ehliyetnamelilerle ehliyetnamesizler 1 mayıs 941 günü sevkedileceklerdir.

2 — Bu şeraiti haiz mezunların sevk muameleleri yapılmak üzere şimdiden şubeye müracaat etmeleri.

3 — İşbu ilân davetiye makamına kaim olduğundan müracaat etmiyenler hakkında askerlik kanununun 89 uncu maddesi mucibince bakaya muamelesi yapılacağı ilân olunur.

***

Bakırköy Askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıdlı yedek piyade teğmeni Mehmed Suphinin acele şubeye müracaati.

YENİ ESERLER

Arkadaş

Her hafta bütün çocukların sabırsızlıkla bekledikleri «Arkadaş» mecmuasının 16 ncı sayısı fevkalâde güzel yazı ve resimlerle dolu olarak dün çıkmıştır. Bu sayının en büyük güzelliği bütün yazı ve resimlerinin çocuklar tarafın - dan hazırlanmış olmasındadır.

Yarınki Türk edib ve san'atkârlarının ilk eserlerini bir arada görmek yalnız çocuklar için değil, büyükler ve bilhassa öğretmenlerle terbiyeciler için çok faydalı olacaktır.

Bu güzel teşebbüsünden dolayı «Arkadaş» ı tebrik eder ve bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Kongreye davet

Unkapanı Genclik kulübünün senelik kongresi 28 nisan pazartesi günü saat 21 de kulüb merkezinde yapılacaktır. Akınspor ve Altıok kulüblerine mensub azalar muayyen gün ve saatte davet edilmektedir.

İstanbul Barsısa 25/4/941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,2025
Atina	100 Drahmi	0,9975
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	30,745

ESHAM VE TAHVİLÂT

1933 Türk borcu I.	18,50	
Ergani	19,00	19,05
Sıvas - Erzurum II.	19,30	
Sıvas - Erzurum V.	19,30	19,35

Büyük Türk gecesi

Büyük Türk gecesi bugün 26/4/941 tarihinde cumartesi akşamı Taksim Belediye kazinosunda yapılacaktır. Salon saat 20 de açılacak ve programa ise saat 21 de başlanacaktır.

İstanbuldan beyanname ile gideceklerin ilk listesi

Anadoluya gitmek üzere beyanname vermiş olanların bilet ve vesikalarının hazırlandığını ve ilk kafile ile gideceklere tebligat yapılmakta ve sevkiyatın sureti icrası hakkında da bir talimatname hazırlanmakta olduğunu yazmıştık.

İlk kafile ile hangi numaralı bilet sahiblerinin hareket edeceğini ve gideceklerin tâbi olacakları kayıdları ihtiva eden bu talimatnameyi aşağıya yazıyoruz. Bunu bir, iki güne kadar verilecek olan Marmara havzası ve kara yolları sevkiyatı listeleri takib edecektir.

İstanbul Vilâyetinden tebliğ edilmiştir.

1 — Karadeniz iskele ve istasyonlarına gidecek beyannameye tâbi yolculardan ilk kafileye dahil olanların hareket günlerile saatleri ve binecekleri rıhtımla inecekleri iskeleler aşağıda yazılmıştır:

2 — Nakliyete 1 mayıs 941 perşembe günü başlanacaktır.

1 mayıs saat 18 Aksu	Galata 45	ten 444	(dahil)	No. ya kadar Zonguldağa Filyos, Karabük, İsmetpaşa. Eskipazar. Denizyolu.
1 mayıs saat 14 Tırhan	» 1121	» 1421	»	No. ya kadar İneboluya.
2 mayıs saat 14 Ankara	» 1422	» 1821	»	No. ya kadar İneboluya
3 mayıs saat 18 Aksu	» 445	» 692	»	No. ya kadar Zonguldağa Atkaraca, kurşunlu, Somucak, Günlüce, Ildızın, İspari, Çankırı. Denizyolu.
5 mayıs saat 18 Aksu	» 693	» 890	»	No. ya kadar Zonguldağa Çankırı, Tüney, Kalecik, Irmak.
5 mayıs saat 14 Tırhan	» 891	» 1121	»	No. ya kadar Bartın
	» 1822	» 1859	»	No. ya kadar Amasra, Kurucaşile, Cide, Ayancık.
6 mayıs saat 18 Ankara	» 2161	» 2413	»	No. ya kadar Samsuna.
8 mayıs saat 18 Aksu	» 1861	» 2160	»	No. ya kadar Sinob, Gerze
9 mayıs saat 18 Tırhan	» 2415	» 2580	»	No. ya kadar Samsuna. Lâdik, Havza, Hacıbayram, Amasya.
11 mayıs saat 18 Ankara	» 2581	» 2848	»	No. ya kadar Samsuna. Havza, Turhal, Zile, Yıldızeli, Çarşamba, Denizyolu.

Bu ve bundan sonra gidecekler hakkında umumî hükümler

3 — Her aileye kara yolu için kırmızı ve deniz yolu için de mavi biletler hazırlanmış ve birer de vesika numarası verilmiştir. Vesika numaraları esas olup bütün muameleler bu numara ile yapılacaktır. Ve sevke tâbi ailelerin daveti de gene bu vesika numarasile yapılacaktır.

4 — Her aile elindeki biletlerin taşıdığı vesika numaralarının dahil olduğu kafilenin davet gününü gerek Kaymakamların yapacağı tebliğlerden, gerek gazetedeki ilânlardan öğrenmeli ve o gün o saatlerde behemehal Galata rıhtımında eşya ve yiyeceklerile beraber hazır bulunmalıdırlar

5 — Her aile beyannameyi verdiği kazaya müracaatle biletlerini hemen alacaktır.

6 — Her aile götüreceği eşyanın başka eşyalarla karışmamasını temin için denk veya sandığı üzerine biletlerinin vesika numarasını okunaklı ve büyük rakamlarla yazacaktır.

7 — Yolcular kâmilen güverte yolcusu gibi seyahat edeceklerdir. Kamaralara parası ile de olsa yolcu alınmıyacaktır. Kamaralar yolcular için hastane olarak kullanılacak ve gemideki doktorun raporuna nazaran hasta olanlarla hâmile veya emzikli kadınlar kamaralara meccanen yerleştirilecektir. Yolcular seyahat müddetince yiyeceklerini kendileri beraberlerinde götüreceklerdir. Vapurun kantininde mevcud yiyeceklerden para mukabilinde istifade edileceği gibi yalnız bir sıcak çorbaya münhasır olmak üzere imkân nispetinde istiyenlere ücreti mukabilinde çorba verilebilir. Kamarada yatırılan hastalara keza parası mukabilinde doktorun tavsiye edeceği yemekler yaptırılır.

8 — Zonguldaktan ve Samsundan trenle dahile gidecek yolcular için bu limanlara muvasalatları günü saat 18 de trenler tahrik ettirilecektir.

Bir hekim aranıyor

Cenub Demiryolları Müdürlüğünden:

İdaremizde istihdam edilmek ve ikametgâhı «Gazianteb Vilâyetinde» Karkamışta olmak üzere bir hekime lüzum vardır. İsteklilerin şeraiti öğrenmek üzere yazile «Barak» da kâin Müdürlüğümüze müracaatleri. (3258)

İstanbul Belediyesi ilânları

Keşif bedeli	Teminat	
1165,50	87,41	İtfaiyeye aid deniz motörünün tekne kısmında yaptırılacak tamirat.
698,50	104,78	İtfaiye Haliç motörünün makine kısmında yaptırılacak tamirat.

Keşif bedellerile teminat miktarları yazılı işler ayrı ayrı pazarlığa konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 30/4/941 çarşamba günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin teminat makbuz veya mektubları ve tekne tamiratı için gemi tamir eden kızak sahibi olduklarına dair vesaik ve her iki iş için 941 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (3270)

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,03	Cazband
8,3	Haberler	18,40	Saz
8,18	Müzik (Pl.)	19,00	Konuşma
8,45	Yemek listesi	19,15	Türküler
★		19,30	Haberler
13,30	Program	19,45	Konuşma
13,33	Şarkılar (Pl.)	19,50	Türküler
13,50	Haberler	20,15	Rad. Gaz.
14,05	Şarkılar (Pl.)	20,45	Fasıl heyeti
14,20	Bando	21,15	Konuşma
15,00	Müzik (Pl.)	21,30	Orkestra
15,30	Konser	22,30	Haberler
★		22,50	Caz (Pl.)
18,00	Program	23,30	Kapanış

Zayi — Rize Pazar Askerlik şubesinden almış olduğum askerî terhis sikamı zayi ettim. Yenisini alacağımdan hükmü olmadığı ilân olunur. Altıncı Kolordu muhabere bölüğünden terhis olunan Rize, Pazar Ortaköyünden 314 Hasan oğlu

Konservatuarın koro konseri san salı günü akşamı saat 21 sız tiyatrosunda verilecektir.

Silkindi. Kendini bu karanlık düşüncelerden kurtarmak istedi. Gözleri tekrar Miett'ten tarafa kaydı. Yavaş yavaş âsabının gerildiğini, beyninden topuklarına kadar bütün vücudünü kızgın bir alevin kapladığını hissetti. Kabaran ihtirasını boğmağa uğraştı. Şimdi bunun sırası mıydı? Miett ne güzel, ne sakin uyuyordu. Yarı aralık dudaklarında masum bir tebessüm dolaşıyordu. Mutlaka rüya görüyordu.

Daha fazla tahammül edemedi. Kalktı, yavaşça karısının yanına gitti. Yanan dudaklarını, genc kadının pembe dudaklarına yapıştırdı.

Miett gözlerini açtı. Kollarını kocasının boynuna doladı. Peter gittikçe artan bir coşkunlukla onu kucaklıyor, öpüyordu.

Nihayet bitab bir halde yanyana uzandılar. Bir kaç dakika sonra ikisi de derin bir uykuya daldılar

Küçük dalgacıklar hafif, hafif Neptün'ü sallıyordu.

Uyandıkları zaman, güneş artık iyice yükselmiş, öğle vakti çoktan geçmişti.

Miett, kotranın burnundan seslendi:

— Peter! Haydi gel yüzelim.

— Dur! Evvelâ ben atlayıp suyu bir tecrübe edeyim. Zannedersem, burası çok fazla derindir...

Peter atladı. Miett, onun kendisini çağırmasını beklemeden sulara gömüldü. Su, hakikaten çok derindi. Her ikisi de mükemmel yüzmek bildikleri için bunun ehemmiyeti yoktu. Şimdi ağır tempolarla yüzerek kotranın etrafında dönüyorlardı. Serin sular, vücudlerine taze bir kuvvet ve zindelik veriyordu. Yavaş yavaş yorulmağa başladıklarını hissediyorlardı.

Hava çok sakindi. Yelkenlerden istifade etmeğe imkân yoktu. Karınları da iyice acıkmıştı. Peter'in küreklerin başına geçmesinden başka çare kalmamıştı. Bir haylı çabaladıktan sonra sahile vardılar. Neptün'ü, uzun tahta iskeleye bağladılar. Sahil boyunu takib ederek otele doğru yürümeğe başladılar. Öğle yemeklerini otelin tarasında yiyorlardı. Biraz geç kaldıkları için yemek bulamıyacaklarından endişe ediyorlar ve bu korkuyla adımlarını sıklaştırıyorlardı.

Saat tam üçtü.

Otele yaklaştıkları zaman hayret etmekten kendilerini alamadılar. Otelin müşterileri, tarasın önünde grup grup toplanmışlar, hararetli münakaşalar yapıyorlardı. Gruplardan birine yaklaştılar.

Gayet azametli bir kadın olup kimseyle temas etmiyen Madam la Kontes Reugard da bu kalabalığın arasına karışmıştı. Her halde fevkalâde bir şey vardı. Madam la Kontes ağlıyor, hıç - kırıklı bir sesle mütemadiyen:

— Bu ne facia! Bu ne facia! diye inliyordu.

Peter, genc bir kadından sordu:

— Ne var, ne oluyor?. Birisi mi boğuldu?

Bu kadını tanımıyordu. Fakat, vaziyetin fevkalâdeliği ve umumî heyecan bir lâhza için her türlü teşrifat kaidelerini unutturmuştu.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 33 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Miett de kalabalığın içine girmiş, bu adamları buraya toplıyan hâdiseyi bir an evvel öğrenmek arzusile çırpınıyordu.

Genc kadın, nemli gözlerini Peter'e çevirdi. Kısık bir sesle cevab verdi:

— Bugün öğle üzeri Saraybosnada Veliahd ile karısını öldürdüler!

Ortalığı korkunc bir sükût kapladı.

XV

Sekiz gündenberi askerdi. Eski yedek subay arkadaşlarından bir çoklarile buluşmuştu. Kiminin saçları dökülmüş, kiminin bıyıkları uzamıştı. Birbirlerini görmiyeli ancak dört, beş sene oluyordu. Fakat, bu kısa müddet, hemen hepsinde derin tahavvüller yapmıştı. Silâh altına çağrıldıkları zaman, yaldızlı kordonlarla süslenmiş koyu lâciverd üniformalarını giymişlerdi. Kıt'alarına iltihak eder etmez, kıyafet meselesi hakkında yeni bir emir geldi. Bu emre göre bilûmum subay ve erlerin hâki üniformalar giymeleri icab ediyordu. Üç gün zarfında bu emrin yerine getirilmesi hususuna da kat'iyetle işaret olunuyordu.

Hepsi de bir çocuk kadar kayıdsız ve neş'eli idiler. Nasıl olsa, bu işin bir kaç haftadan fazla sürmiyeceğini biliyorlardı. Zaten evlerinden de bu şekilde ayrılmışlardı. Peter, pazar günü için Budapeşteye gitmeğe karar vermişti. Hattâ bu meseleyi yüzbaşısı ile de görüşmüş ve muvafakatini almıştı. Keyfiyetten Miett'i de haberdar etmişti.

Bir öğleden sonra - günlerden çarşamba idi - küçük şehrin biricik kahvesinde subay arkadaşlarile bilârdo oynuyordu. Emirberi telâşla yanına geldi. Koşmaktan nefesi darlaşmış, kesik kesik soluyordu. Topuklarını birleştrip, sert bir selâm verdi:

— Teğmenim derhal kışlaya geliniz!

Kışlanın geniş avlusuna girdiği zaman bölüğünün, harekete hazır bir halde olduğunu hayretle gördü. Müstacel bir emir gelmişti. Bölüklerinin derhal cepheye hareket etmesi bildirilmişti. Bir kaç dakika içinde eşyalarını topladı. Bölüğüne yetişmek üzere istasyona koştu.

Trenleri, akşam saat sekizde Budapeşte garına girdi. İstasyonda soruşturdular. Trenin ancak bir buçuk saat sonra Budapeşteden hareket edeceğini öğrendiler.

Peter, koşarak istasyondan çıktı. İlk rastladığı tramvaya atladı. Bir an evvel evde olmak istiyor, fakat sair zamanlarda beş dakikadan fazla sürmiyen bu yol, şimdi bir türlü tükenmek bilmiyordu. Uzaktan kıvrak nağmeli bir müzik sesi geliyor ve Peter'in kalbini derin bir hüzün kaplıyordu. Akşamın alaca karanlığına rağmen karşıdaki tenis sahasında hâlâ bir kaç genc kızla, delikanlı oyunlarına devam ediyorlardı.

Peter, apartımanlarının önünde bir saniye durdu. Başını kaldırıp pencerelere baktı. Yalnız yemek odasında ışık görünüyordu. Sevinc ve heyecanla açık pencereye doğru haykırdı:

— Miett! Miett!

Yukarıdan cevab verilmesini beklemeden, kapıdan içeri daldı. Merdiven sahanlığı loştu. Telâşla koşarken doktor Varga ile çarpıştı. Fakat durup da özür dilemedi. Bütün sür'atile yoluna devam etti. Doktor Varga bu deli gibi koşan saygısız adamın arkasından başını çevirerek öfkeyle baktı. Hâki üniformasının içinde Peter'i güçlükle tanıdı. Seslendi:

— Peter! Nedir bu telâşın?

Peter merdivenleri ikişer atlıyarak cevab verdi:

— Vaktim yok, trenden geliyorum!

Genc adamın böyle kendisine ehemmiyet vermemesi, doktor Varga'nın biraz canını sıktı.

Kapıyı Mili açtı. Peter, merakla sordu:

— Evdeler mi?

Mili, genc adamı böyle anî olarak ve hiç görmediği bir kıyafetle karşısında bulunca şaşırdı. Bir müddet sesini çıkaramadı. Sonra Peter'in sabırsızlandığını görünce, sağırlara has yavaş bir sesle:

— Yalnız Beyefendi evde, dedi.

— Ya karım nerede?

— Biraz evvel aşağıya indi. Köpeğini gezdiriyor.

— Hemen koş, çağır buraya!

Peter, kılıcını ve şapkasını çıkarmadan doğru kayınpederinin odasına girdi. Hararetle kucaklaştılar. Peter birdenbire kendini topladı. Başından şapkasını çıkardı. Güneşten yanmış siyah yüzile ve sıfır numaraya kazıtılmış kafasile adeta bambaşka bir adam olmuştu. Böyle anî gelişinin sebebini bir solukta kayınpederine anlattı.

Almady'nin yüzü karardı. Ağır hareketlerle gözlüğünü çıkardı. Bir kaç defa hafif hafif öksürdü. Fakat hiç bir şey söylemedi. Ayağa kalktı. Ortada hiç bir sebeb yokken, tütün tabakasını masanın bir başından kaldırıp öbür başına koydu.

Peter, onun bu haline dikkatle bakıyor ve bu hâdisenin kayınpederi üzerinde ümid ettiğinden çok daha kuvvetli bir tesir yaptığını anlıyordu.

Sabırsızlıkla saatine baktı.

— Vaktim pek dar, eğer Miett'i göremezsem çok canım sıkılacak!

Sonra ilâve etti:

— Zavallı anneciğime galiba veda bile edemiyeceğim...

Tam bu sırada Miett içeri girdi. Telâştan yüzü kızarmış, gözleri sevincden parlıyordu. Peter'in kabak kafasını görünce, ellerini çırparak bir kahkaha attı:

— Hay maymun hay! Bu ne kıyafet ayol!

Koştu. Kocasının boynuna atıldı.

— Ne kadar kalacaksın?

Peter saatini çıkardı. Alaylı bir tavır ile:

(Arkası var)

Harb vaziyeti

Yunanistanda:

24 tarihli Alman resmî tebliğinde «İngiliz ardcılarile yapılan çarpışmalarda arazi vaziyeti dolayısile hususî avantajı olan Termopil mevziine girmeğe muvaffak olunmuştur» deniliyordu. Bu, Alman iddiasına rağmen, İngilizler, Alman piyadesile topçusunun yeni İngiliz - Yunan hattına hücum ettiklerini, fakat büyük bir azimle müdafaa edilen müdafaa hattını yarmağa muvaffak olmadıklarını bildirmekte idiler. Fakat Londra radyosu, dün akşam, İngiliz - Yunan kuvvetlerinin düşmana ağır zayiat verdirerek yeniden muntazam bir gerileme hareketi yaptıklarını bildirmiştir. Böylece Termopilin Almanlar tarafından işgali haberi teeyyüd etmiş oluyor. Esasen Termopil, İspartalı Léonidas'ın efsanevi müdafaasile büyük bir şöhret kazanmış olmasına rağmen, öyle geçilmez ve aşılmaz bir yer değildir. Askerî coğrafya kitablarında Termopil için şu satırlar yazılıdır:

«Pindos'un Oksiya bayırlarile deniz arasında meşhur Termopil geçidi vardır. Bu geçid civarı bir müdafaa hattı olmaktan ziyade taarruz ordusunu daha garbdeki dağ geçidlerinden geçmeğe, yani vakit keybetmeğe icbar eder.»

Şimdilik vaziyet şudur: Alman ordusu, Termopil civarından Korent körfezine kadar uzanan İngiliz - Yunan müdafaa hattını gerilemeğe mecbur etmiştir.

Adalar denizinde:

Ankara Radyo gazetesi, Limni ve Semendirek adalarının işgali meselesi üzerine dün akşam tekrar gelmiş, Limni değil; fakat yalnız Semendireğin Almanlar tarafından işgal edildiğini haber vermiştir. Semendirek, Dedeağacın hemen hemen cenubunda ve İnozun batı cenubundadır.

Garbî Trakya sahillerine pek yakın olan Taşoz adasının da ya Almanlar, yahud da Bulgarlar tarafından işgal edildiğini veya edilmek üzere olduğunu kabul etmek yanlış olmaz.

Libya - Mısır hududunda:

Tobruğun dış müdafaa hattına yapılan hücum, İngilizler tarafından ağır zayiatla püskürtülmüş ve bir kısmı Alman olmak üzere 127 esir alınmıştır. Sellomda İngiliz devriye kolları, düşman hatlarına karşı akınlar yapmışlardır.

Dünkü yazımızda, Tobruk mükemmel bir yan mevzii hizmetini görmekte devam ediyor, demiştik. «Yan mevzii» taarruz eden bir orduyu, esas yürüyüş istikametini takib ederek hedefi üzerine yürümekten menetmek için o ordunun yanlarından birinde işgal edilen mevzi demektir ki, Tobruk bunun en iyi misalidir.

Tobruk, yan mevzii olarak müstahkem bir mevkie dayanmaktadır; Alman - İtalyan ordularının pek mahdud olan muvasala yolları ve bunların hatları hattı üzerindedir. Bir tarafta çöl, diğer tarafta deniz, Alman - İtalyan kuvvetlerini Tobruk civarından geçmeğe mecbur etmektedir. Tobruk tamamile muhasara edilemez; çünkü iki yanını ve gerisini denize dayamıştır. Kendi muvasala hattı denizdendir ve cephenin gerisindedir. Denize İngilizler hâkim oldukları için, icabında Tobruk kuvvetleri tekrar takviye edilebileceği gibi, garnizonun az zayiatla geri alınması da kabildir. Müteşebbis bir kumandan, gösterdiği faaliyetle üzerine mühim kuvvetler çekmekte ve yaptığı baskınlarla karşısındaki düşmana zarar vermektedir.

Akdenizde:

İngilizler Akdenizin Bingaziden itibaren mühim bir kısmını daha tehlikeli mıntaka ilân etmişlerdir. Bu tehlikeli mıntaka Libya ve Mısır sahillerinden itibaren Mersa Matruh civarına ve oradan Türkiye kara suları hududuna kadar devam etmekte, sonra Yunan sahillerini takiben İtalyan sularına kadar gitmektedir. Geçenlerde, Almanlar da, Türkiye kara sularından başka bütün şarkî Akdenizi tehlikeli mıntaka ilân etmişlerdi. Her iki tarafın tehlikeli ilân ettikleri mıntaka o kadar geniştir ve umumiyetle o kadar derindir ki mayınlanmasına imkân yoktur. Bu itibarla iki tarafın ilân ettikleri tehlikeli, mayin bakımından daha ziyade nazarîdir. Esasen, Akdenizin merkezile şarkında batmağı göze aldıran İngiliz, Yunan ve İtalyan gemilerinden başka hiç bir bitaraf devletin vapuru dolaşmamaktadır.

***

Dün sabah saat 5 te

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Limni valisi Karamencanis, Semadirek'teki Alman valisinin Limni adasının teslimini Limni makamatına emrettiğini Yunan hükûmetine bildirmiştir. Alman ültimatomu çarşamba günü geceyarısı hitam buluyordu. Almanlar, Limni adası muslihane teslim edilmediği takdirde bu adayı cebren işgal edeceklerini bildirmişlerdi. Vali, tabiatile Yunanistanın şerefi icabı vazifesini yapmak emrini almıştı.

Bu sabah saat 5 te tayyarelerin himayesinde Burniya limanına gelen asker nakliye gemilerinden asker kıt'aları çıkarılmağa başlamıştır. Adanın piyade ve polisten mürekkeb küçük garnizonu saat 9 dan sonraya kadar mukavemet etmiştir. Yunan hükûmetinin mucibince bütün Yunan memurları vazifeleri başında bulunuyorlar.

Yunan Dahiliye ve Emniyet Nazırı Limni valisine aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

«Limninin zayıf kuvvetlerini seferber ettiğinize ve tayyarelerin himaye ettiği istilacılara karşı muharebe yaptığınıza dair gönderdiğiniz rapor bütün Yunanistanı derin bir tarzda mütehassis etmiştir. İki imparatorluğa karşı harbeden şanlı memleketimizin millî menkıbesine yeni bir sahife ilâve ediyor ve müdafilerini şereflendiriyor. Bu telgrafımın müdafilere iblâğını rica ederim.»

Amerikada harbe doğru adımlar

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

şef vasıfları noksanlığı ile itham ediyorlar.

Bütün Amerikan Birleşik memleketlerinin gazete müdürlerinin halen Vaşingtonda yaptıkları toplantıda, memleket işlerini tedvir için intihab edilen Reisicumhurun müntehiblerin beklediklerı şeyleri yapmamış olduğundan şikâyet edilmiştir.

Gazeteler başmakalelerinde Yunanistanda bulunan Yunan, İngiliz ve imparatorluk kıt'alarının cesaretinden heyecanlı bir sitayişle ve takdirle bahis ve düşmanın aded üstünlüğünden şikâyet etmekte ve İngiltereye sür'atle daha büyük miktarda tayyare tank ve gemi gönderilmesini istemektedirler.

Atlantikte Amerikan karakol gemileri dolaşacak

Vaşington 25 (a.a.) — Doğru haber almakla maruf mahfillerden bildirildiğine göre, Amerika donanması Atlantik üzerinde karakol gemileri dolaştırmak tasavvurundadır. Bu gemiler İngiliz nakliye gemilerinin takib ettiği başlıca yol üzerinde Amerika ile İngiltere arasındaki mesafenin yarısına kadar gidip geleceklerdir.

Nevyork belediye reisi La Guardianın Ottavada irad ettiği nutuk Vaşingtonda çok manalı telâkki edilmektedir. La Guardia nutkunda Amerikan harb gemilerinin İngiliz ve Kanada vapur kafilelerini Atlantik ortasına kadar himaye edeceklerini söylemiştir.

Hull'ün nutku

Vaşington 25 (a.a.) — Amerika Birleşik Devletleri Hariciye Nazırı Cordell Hull radyoda çok mühim bir nutuk söylemiştir. Nazır, İngiltereye yapılacak yardımın azamî miktarda ve en sür'atli bir şekilde yapılması için lâzım gelen tedbirleri bulmak icab ettiğine işaretle, Mihver devletlerinin dünyaya tahakküm etmek projelerine Amerikanın da muhakkak surette dahil olduğunu temin etmiş ve demiştir ki:

«— Bu muazzam harbden kimin galib çıkacağı meselesi bizim için hayatî bir ehemmiyeti haizdir. Çünkü bu takdirde deniz hâkimiyetini elden kaçırmış olarak dünyada kalan son ülkeleri yalnız kendi kuvvetimizle dört kıt'aya karşı müdafaa etmek zaruretinde kalacağız. Diğer takdirde ise, nizamını muhafaza eden bir dünya içinde kendi mevkiimizi biz de muhafaza edeceğiz. Amerika Birleşik Devletleri bütün milletler için fevkalâde ağır ve tehlikeli olan bir devreyi yaşamaktadır. Çünkü bütün Avrupayı ve Asyayı kana boğan bu harb kendilerini muzaffer ilân eden fenalık kuvvetlerinin kendi haklarını muhafaza etmek ve hürriyetlerile yaşamak istiyen, mukavemet eden ve kendilerini müdafaa eyliyen milletlere karşı barbarlık devrinin bütün usullerini kullanan bir tasallut harbidir. Uzun tecrübeler bir şey ispat etmiştir ki o da eşkiyalarla dolu bir şehirde zengin bir adam kendisini nasıl taarruzdan masun addedemezse her nerede bulunursa bulunsun hiç bir milletin de bu mütearrızların hücumundan kendisinin masun kalacağını düşünmeğe hakkı olmadığıdır.»

Cordoell Hull muharebenin uzun müddet devam etmesi ihtimalini işaret ettikten sonra, adalet, hürriyet ve emniyet mefhumlarının nihaî zaferi temin edeceklerine kat'î bir imanı olduğunu söylemiş ve demiştir ki:

«— Benim fikrimce bizim emniyetimiz, icra ve teşri kuvvetlerinin açık siyasetine tevfikan, İngiltereye ve umumî bir harb cereyanına mukavemet eden diğer memleketlere tereddüdsüz yardımda bulunmamızı âmirdir. Binaenaleyh, bunun yapabilmek vasıtalarını bulmalıyız. Ferdler ve gruplar, bugün, milletin umumî refahı aleyhine olarak bilhassa kendi şahsî menfaatlerini korumak endişesile düşünmek ve hareket etmek hakkına malik değildirler. İngilterenin mağlûbiyeti ve açık denizlerin müstevli eline düşmesi, bizim kendi müdafaamız ve millî emniyetimiz için muazzam bir tehlike yaratacaktır. Denizin genişliği belki bize biraz zaman vermektedir, fakat emniyet değil. Emniyet, yalnız, sulhu seven diğer milletlerle işbirliği halinde, her hangi bir mütecavizin denizler hâkimiyetini ele almasına mâni olmamızdan doğabilir.»

Amerika Hariciye Nazırı henüz hür bulunan memleketlerin en kısa zamanda en fazla silâhlanmasının ve mevcudiyetlerini müdafaa için tedbirlerini almak zamanının geldiğini kaydettikten sonra Almanların Manşı geçmeğe muvaffak olmadıkları için Atlantiği de geçemiyecekleri düşüncesini reddetmiş ve demiştir ki:

«— Manşın geçilememesine sebeb, İngilizlerin Manşın kontrolunu muhafaza etmeleridir. Kahramanca mukavemet eden azimkâr 40 milyon İngiliz, adalarını muazzam bir müsellâh üs haline getirmişlerdir. Öyle bir üs ki oradan durmadan dalgalar halinde deniz ve hava kudreti vasıtaları çıkmaktadır. Yolu kapatan deniz değildir. Yolu kapatan, İngiliz deniz kudretinin ve İngiliz silâhlarının azmidir. Eğer mukavemet eden milletler denizler hakimiyetini kaybederlerse, Atlantik bir mâni değil fakat fatih için garba doğru büyük bir yol olacaktır.»

Cordell Hull, şahsî arzularına rağmen hâlâ sulh yapmak imkânı mevcud olmadığını ve Fransada cereyan eden hâdiselerin totaliter devletlerin sulh maskesi altında harbe devam ettiklerini ispat etmiş bulunduğunu tebarüz ettirmiş, totaliterlerin sulh halinde bulunduğu memleketlerin arzularını esaret altına almak işini kolayca bitirinceye kadar zayıflatmak için bütün ekonomik hücum, fesad ve mahallî kargaşalıklar vasıtalarını kullanmakta olduğunu beyan ederek sözlerini şöyle bitirmiştir:

«— Hürriyet, adalet ve emniyetin yeniden tefevvukunu temin edecek nihaî zafere imanım vardır.»

Yeni model Amerikan tankları

Vaşington 25 (a.a.) — Londrada münteşir Daily Mail gazetesinin Vaşington muhabiri Walter Farr, 26 tonluk yeni model ilk Amerikan tankının fabrikadan çıkmış olduğunu telgrafla bildirmiştir. Bu tip tankların çoğu İngiliz ordusuna verilecektir. Bunlar şimdi Atlantik denizi üzerinde dalgaları yararak yol alan küçük fakat çok seri ve yeni 20 torpidoya inzimam edecek yeni bir yardım teşkil edecektir. Mevzubahs torpidolar, üsleri Manş denizi limanlarında bulunan ve kafilelere seri hücumlar yapan küçük düşman gemilerini yakalamak hususunda çok müfid olacaklardır. Bunlar ayni zamanda Atlantikteki kafilelerde refakat gemisi vazifesini görebilecek evsafı da haizdirler. Mezkûr 20 torpido Amerikan donanmasının İngiltereye vereceği 100 torpidonun ilk partisini teşkil etmektedir.

Amerikan ordusu iki misline çıkarılıyor

Nevyork 25 (a.a.) — «Associated Press» in Vaşington muhabiri yazıyor:

Salâhiyetli kaynaklardan öğrenildiğine göre Millî Müdafaa işleri için yeni fabrikalar kurulması ve mevcudların da genişletilmesi için çok mühim yeni bir plân hazırlanmıştır. Bu plân bir buçuk milyar dolarlık bir masraf derpiş etmektedir.

Bu günkü istihsalâtı hemen hemen iki misline çıkaracak olan mezkûr plân ayni zamanda İngiltere hesabına cepane ve uzun mesafe bombardıman tayyareleri imalâtını esaslı bir tarzda arttırmağı, iki milyon kişilik muharib bir Amerikan ordusunun tamamile teçhizini ve iki misli büyüklükte bir ordunun da başlıca teçhizatının tedarikini istihdaf eylemektedir.

Ecnebi gemilerin musaderesi

Vaşington 25 (a.a.) — Meb'usan Meclisi Deniz Ticaret encümeni, Birleşik Amerika limanlarında âtıl duran ecnebi vapurlarını musadere ve kullanmak salâhiyetini Reisicumhura veren kanun lâyihasını bu gün kabul etmiştir. Zannedildiğine göre, bu lâyiha, Reisicumhur istediği takdirde mezkûr vapurları İngiltereye verebilmesini mümkün kılacak surette yazılmıştır.

AFRİKADA

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Habeşistanda Dessie bölgesinde ileri hareketimiz yeniden devam etmektedir. Dünkü harekât esnasında, düşman ağır kayıblar kaydetmiş ve şimdiye kadar 700 den fazla esir sayılmıştır.

Adis-Ababanın şimali garbisinde, yakından takib edilmekte olan diğer bir düşman kolundan başkaca 112 esir alınmıştır.

Daha cenubda düşman üzerine tazyik bütün bölgelerde idame edilmektedir.

İtalyanlar hezimete uğratıldı

Londra 25 (a.a.) — Reuter ajansının Dessie yolu üzerinde bir mahalde bulunan hususî muhabiri bildiriyor:

Habeşistan harekâtı esnasında cereyan eden en şiddetli muharebeden sonra cenubî Afrika kuvvetleri Adis-Ababa'nın 225 kilometre kadar şimali şarkisinde Dessie önündeki dağlarda bulunan istihkâmları müdafaa eden İtalyan kuvvetlerini hezimete uğratmışlardır. Dük d'Aosta'nın kuvvetlerinin büyük kısmı burada son mukavemetlerini yapmakta idiler.

Cenubî Afrika kuvvetleri birçok esir almışlar ve düşmana ağır zayiat verdirmişlerdir.

Dessie'nin son iki mukavemet noktası

Hartum 25 (a.a.) — Düşman bombardımanına ve yollarda tesadüf edilen manialara rağmen İngiliz motörlü keşif müfrezeleri ileri hareketlerini tesri ederek Ambalagi'ye doğru ilerlemektedir. Ambalagi'de Keren gibi tabiî ve kuvvetli bir müdafaa hattı vardır ve burası Dessie'ye giden yola hâkimdir. Dessie'de bulunan İtalyan kuvvetleri cenubdan gelen İngiliz kuvvetlerine karşı mukavemet etmeğe uğraşıyorlar. Ambalagi ile Dessie'nin düşmanın son iki mukavemet merkezi olması muhtemeldir. Diğer mıntakalarda sükûnet vardır. Yalnız düşmanla daimî temas halinde bulunulan Asosa ve Gambela mıntakalarında keşif faaliyeti olmaktadır.

Libyada hava faaliyetleri

Kahire 25 (a.a.) — Ortaşark İngiliz hava kuvvetleri karargâhının tebliği:

Libyada, düşmanın nakliye vasıtaları ve motörlü cüzütamları dün İngiliz tayyareleri tarafından fasılasız bombalanmış ve mitralyöz ateşine tutulmuştur. Düşmanın azim miktarda arabası tahrib edilmiş veya hasara uğratılmıştır. Derne ve Gazaladaki iniş meydanlarında yerde duran düşman tayyareleri bombardıman edilmiştir. Tobruk üzerinde av tayyaresi filolarımızdan biri düşmanın dört tayyaresini düşürmüştür.

Malta 23 nisanda taarruza uğramıştır. Avcılarımız düşmanı önlemiş ve cereyan eden muharebede bir tayyaremiz kaybolmuştur. Bu akında hiç bir maddî hasar olmamıştır.

Düştüğü yukarıda bildirilen iki av tayyaremiz haric olmak üzere bu harekâttan bütün tayyarelerimiz salimen dönmüştür.

Afrikada ne kadar Alman ve İtalyan kuvveti var?

Londra 25 (a.a.) — Vişide neşredilen bazı raporlara nazaran Libyadaki Alman ve İtalyan ordusunun mevcudu 200,000 kişiden ibarettir. Mevcud iki zırhlı fırka ile 1.200 tayyare de bu kuvvetlere dahil bulunmaktadır. Almanlar evvelâ 60.000 kişilik bir ordu nakletmişlerdir. Fakat daha sonra hava yolu ile mühim takviye kıt'aları almışlardır. Tanklarla kamyonlar, pazartesi günü filo tarafından şiddetle bombardıman edilen Trablusgarb limanına vapurlarla getirilmiştir.

Taarruzu İngilizler ele alıyorlar

Londra 25 (a.a.) — Daily Telegraph'ın garb çölündeki muhabiri bildiriyor:

Bundan daha on beş gün evvel Mısır için ciddî bir tehlike teşkil ettikleri suretinde telâkki edilen garb çölündeki Alman ve İtalyan zırhlı kuvvetleri bugün mudafaaya çekilmiş bulunuyorlar. İyi malûmat alan mahfillerde beyan olunduğuna göre, taarruz şimdi İngilizlerin eline geçmiştir. Tobruktaki İngiliz garnizonu ve Mısır hududunda her an artan İngiliz kuvvetleri âtıl bir halde düşmanın taarruzunu bekleyecek yerde mütemadiyen devriye hareketlerinde bulunuyorlar ve böylelikle endişeye sevkederek kat'î bir harekette bulunmasına mâni oluyorlar.

Hava harbleri

İngilizler Kiel şehrini bombaladılar; Almanlar da İngilterenin şark sahiline hücum ettiler

Berlin 25 (a.a.) — Alman tebliği: 24 nisanda İngiliz adasının geniş mıntakaları üzerinde yapılan silâhlı keşifler esnasında, geniş harekât sahalı bir keşif tayyaresi, Spitfire tipinde bir İngiliz avcı tayyaresi düşürmüştür.

Gece, Alman savaş tayyareleri, bir kere daha Portsmouth askerî limanını muvaffakiyetle bombardıman etmiş ve infilâk ve yangın bombaları atmıştır. Liman tesisatında yeni tahribat yapılmış ve büyük yangınlar çıkarılmıştır. Diğer taarruzlar İngilterenin şark sahilindeki askerî hedeflere tevcih edilmiştir.

Dundee'nin şarkında savaş tayyareleri, kafile halinde giden cem'an 14,000 tonluk üç ticaret gemisi batırmışlardır. Savaş tayyareleri Sunterland'ın şarkında da büyük bir gemiyi hasara uğratmışlardır.

Gündüzün ve akşamlayın, işgal altındaki araziye düşmanın yaptığı akınlar esnasında bahriye topçusu iki tayyare düşürmüştür. Avcılar da bir ve defi bataryaları da bir tayyare düşürmüşlerdir.

Şimal denizinde hafif deniz kuvvetleri bir düşman tayyaresi düşürmüşlerdir.

Dün gece düşman şimalî Almanya sahilinde uçmuş ve Kiel şehrinin bilhassa meskûn mahallerine bombalar atmıştır. Bombardımandan çıkan yangınlar sür'atle söndürülmüştür. Hiç bir tarafta iktısadî veya askerî hasar olmamıştır. Sivil halk arasında zayiat vardır. Bir gece av tayyaresi, 45 dakika içinde düşmanın Bristol - Blenheim yakınında dört tayyaresini düşürmüştür.

Alman donanması harbin başındanberi düşmana aid veya düşman bandırası altında bulunan cem'an 1,900,000 tonilâtoluk 872 gemi musadere etmiştir. Bu gemiler kısmen yakalanmış, kısmen de işgal edilen limanlarda müsadere olunmuştur.

Korvet kaptanı Kretschmer ve yüzbaşı Schepke'nin kumandası altındaki denizaltılar seferden dönmemişlerdir. Korvet kaptanı Kretschmer'in kumanda ettiği denizaltı şimdiye kadar 313,611 tonilâtoluk ve yüzbaşı Schepke'nin kumanda ettiği denizaltı da 233,971 tonilâtoluk gemi batırmıştı.

Bu iki denizaltının mürettebatından bir kısmı, korvet kaptanı Kretschmer de dahil olmak üzere düşman tarafından esir edilmiştir.

İngilizler yeni hatta çekildiler

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Alman bombardımanları

Atina 25 (a.a.) — Yunan Emniyet Nezareti tarafından dün akşam neşredilen tebliğ:

Birçok Alman tayyareleri Pire, Egine, Elensis ve Megara mıntakalarına hücum etmişlerdir. Atılan bombalardan bazıları adalarda yolcu nakletmekte olan Hellas vapuruna isabet etmişlerdir. Birçok kadın ve çocuğu hâmil bulunan vapur tutuşmuş ve birçok yolcular ölmüşler ve yaralanmışlardır.

Alman tayyareleri Kea adasında da bir vapuru bombardıman etmişlerdir. Vapurda büyük hasar vuku bulmuşsa da insanca zayiat olmamıştır.

Alman tayyarelerinden mürekkeb bir diğer grup Methana'da Polikos hastane gemisini bombardıman etmişler ve batırmışlardır. İnsanca zayiat yoktur.

Lutraki'de bir Alman tayyaresi Andros hastane gemisini bombalamış ve batırmıştır. Mürettebat arasında az zayiat olmuştur. Her iki vapurun da hastane gemisi olarak kullanılmakta olduğu usulü dairesinde düşmana bildirilmişti. Vapurlara uzaktan görülebilecek tarzda kızılhaç işaretleri de konulmuştu.

Alman tayyare filoları ardarda gelerek Korent'i bombardıman etmişlerse de büyük zarara sebebiyet verememişlerdir. Tayyare defi bataryalarımız üç Alman tayyaresi düşürmüşlerdir.

İngilizlerin mukavemeti

Kahire 25 (a.a.) — Bu akşam Kahireye gelen haberlere göre Yunanistanda çok şiddetli muharebelere rağmen İngiliz kuvvetleri Almanlara karşı hatlarını muhafaza ediyorlar. İngilizlerin sol cenahı Yunan cüzütamlarile teması muhafazaya devam ediyorlar.

Alman tebliği

Berlin 25 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Yunanistanda, çevirme hareketile yapılan bir hücum neticesinde Termopil geçidi işgal edilmiş ve düşman, uzun zamandanberi hazırlanmış ve bilhassa kuvetli bir mevziden kovulmuştur.

Muharebe tayyareleri, Yunan karasularında müctemi vapurlara birbirini takib eden hücumlar yapmıştır. Düşman, dün de ağır kayıblar baydetmiştir. Termia adasının garbında 6.000 tonilâto hacminde bir ticaret gemisi tahrib edilmiştir. Başka noktalarda, üç büyük vapura tam isabetler kaydedilmiştir. Hususî bir tebliğle bildirildiği gibi, Alman hava kuvvetleri, bundan başka, 23 nisanda ceman 21,600 tonilâto hacminde beş nakliye ve malzeme nakleden vapur batırmıştır. Biri destroyer ve ikisi muavin kruvazör olmak üzere diğer 11 vapur o derece ciddi hasara uğratılmıştır ki bunlar, İngiliz seferi kuvvetinin tahmilinde kullanılmıyacaktır.

Argos tayyare meydanına yapılan hava hücumları esnasında, iki düşman tayyaresi düşürülmüş ve 38 tayyare ile müteaddid kamyon yerde tahrib edilmiştir. Salamin adası limanında dört motörlü bir İngiliz deniz tayaresi yakılmıştır.

Denizaşırında harekâtta bulunan ve şimdiye kadar 29.000 tonilâto hacminde tahribat yapmış olduğunu bildirmiş olan bir Alman harb gemisi, yeniden ceman [illegible] tonilâto hacminde düşman gemisi batırmıştır.

Amerika Bahriye Nazırının nutku

Albay Knox

"Biz bu dünya harbinin içine katılmış bulunuyoruz,, diyor

Vaşington 25 (a.a) — Amerika Bahriye Nazırı Albay Knox Amerika gazetecileri cemiyeti tarafından verilen ziyafette bir nutuk söylemiş ve bu nutuk radyo ile bütün Amerikan milletine neşredilmiştir.

Knox, dünya vaziyetini tamamile objektif ve hakikati arayan bir gözle tetkikten sonra «vaziyeti böylece hulâsa ettikten sonra şimdi daha ileri gitmemize mâni yoktur» diyerek nutkuna şu suretle devam etmiştir:

«— Hitler, gönderdiğimiz harb levazımının ve gıda maddelerinin İngiltereye varmasına müsaade etmemektedir. Böyle hareket etmezse mağlûb olacağında şüphe yoktur. Biz de bu eşyaların Atlantik denizinde batırılmasına müsaade etmemek mecburiyetindeyiz. Çünkü böyle yapmazsak biz de mağlûb oluruz. Bizler İngiltereye yaptığımız muavenet vadini yerine getirmeğe mecburuz. Bu vazifemizi sonuna kadar yapacağız. Çünkü bu yolda hareket bizim hem şimdiki hem de müstakbel emniyetimiz için kat'iyyen lâzımdır.

Bu harb, bizim harbimizdir Amerikan milleti totaliter milletlerinin galebesile nasıl bir felâket geleceğini farkettiği içindir ki bugün takib ettiğimiz siyasete varmak üzere ittihaz etmiş olduğumuz bütün tedbirleri ezici bir ekseriyetle kabul etmiştir. Biz, iyiliğin fenalığa galebesi olan imanımızı, beşeriyetin hürriyetine fedakârane merbutiyetimizi, bir asır müddet insanlar arasında müsavata müstenid bir adalet fikrinin galebesine düşmanlık edenlere karşı takibatımızı şiddetle ilân ederken kendimiz için pek esaslı telâkki ettiğimiz bu galebeyi elde etmek üzere her türlü fedakârlıktan çekinmemeleri yalnız diğerlerinden beklemek gibi korkaklık ve ahlâksızlıkla dolu bir hareket tarzı ihtiyar edemeyiz. Bizim erkekliğimiz ve izzetinefsimiz bu azim yükten bir kısmını da bizim yüklenmekliğimiz icab etmektedir.»

Albay Knox, bundan sonra Mihver devletlerinin Amerikayı tedricen ihata etmelerine sözü naklederek demiştir ki:

«— Bu hükûmetler aynı zamanda açıktan açığa ve bir çok defalar bizim düşmanımız olduklarını ilân etmişlerdir. Bu hükûmetler, aralarında bir üçüzlü paktla bağlıdırlar ki bunun doğrudan doğruya bize karşı yapılmış olduğunu hiç bir vakit saklamamışlardır. Geriye adım atmamıza imkân yoktur. Biz bu dünya harbinin içine katılmış bulunuyoruz. Eğer geriye çekilmeğe kalkışacak olursak İngiltere en büyük felâketler içinde yuvarlanacağı için galib bir Almanya ile müttefiklerine tek başımıza bütün dünyaya karşı koymak ve onlarla mücadele etmek gibi ezici bir yük altında kalmış oluruz. Bizler mütecaviz memleketlerin kazanmasına meydan vermemek lâzım geldiğini ilân ettik. Böyle bir galebeye mümanaat edilmesini temin için lâzım gelen her şeyi yapmağa dönülmez bir tarzda taahhüd ettik. Bunu söylemekle bizim istikbalimizin bütün İngiltere İmparatorluğunun istikbali derecesinde ve bugün işgal altında inliyen Holanda, Skandinavya, Fransa ve Balkan memleketleri derecesinde tehlike altında bulunduğunu kabul etmiş bulunuyoruz.»

Amerika Bahriye Nazırı, bundan sonra Amerika ihata zencirinin son tokasını Rusya ile Japonya arasında yakında akdedilmiş olan itilâfın teşkil ettiğini ve bu itilâfın Japonyadaki harb taraftarlarını kuvvetlendireceğine şüphesi olmadığını söyledikten sonra demiştir ki:

«— Japonya ile Rusya arasındaki bu pazarlık bizim etrafımızdaki çemberi sıkıştırmakla beraber Rusyayı Hitler tarafından gelecek her hangi bir hücuma ayni derecede maruz bırakmakta ve buna mukabil Japonyayı Rusyanın Uzakşarktaki her hangi bir müdahalesi korkusundan kurtarmaktadır.

Bunu askerî bir ifadeyle hulâsa etmek icab ederse denilebilir ki bu itilâf bütün şarkî Asya üzerinde tahakküm hülyasını güden Japonyaya daha ziyade emniyet verdiği halde nazilerin Ukraynanın fethi gibi bir taarruzları ihtimali karşısında Rusyayı daha kuvvetli bir hale koymamaktadır.»

Albay Knox, Almanların bütün dünya üzerine bir tahakküm hırsı besled'klerinde artık kimsenin şüphe etmediğini tebarüz ettikten sonra sözlerini şu suretle bitirmiştir:

«— Mihver devletleri kendi projelerini şiddetle tatbik ederek bizi dünyadan tecrid etmek ve nihayet yenmek gayelerini takib ederken bizler ne vakte kadar bulutlar içinde yaşayacağız ve ne vakte kadar şaşkın bir halde duracağız.»

Üç buçuk milyarlık müdafaa vergisi

Vaşington 25 (a.a.) — Maliye Nazırı Morgenthau meb'usan meclisi bütçe encümeninde resmî beyanatta bulunarak müdafaa istihsalâtını arttımak için üç buçuk milyar dolarlık yeni bir vergi ile müdafaadan gayri şeylere aid masrafların azaltılması hakkındaki tekliflerinin kongrede kabulünü taleb etmiş ve demiştir ki:

«— Cumhuriyet tarihinin hiç bir devrinde bu kadar büyük bir meydan okuma ile karşılaşmadık.

Bu meydan okuma şimdiye kadar sarfedilen gayretlerden büyük gayretler sarfedilmesini icab ettirmektedir.

Amerikan milleti hür memleketinde hür adam olarak kalmanın bedelini ödemeğe hazırdır.»

Birlikler umumî kâtibliği

Ankaraya gitmiş olan Birlikler umumî kâtibine Ticaret Vekâletinin tensibile Ticaret Borsası komisyonu Mahmud Pekin vekâlet etmeğe başlamıştır.

Iraka çıkan İngiliz kıt'aları

«Bu vaziyet hükümranlık haklarile tezad teşkil etmez»

Bağdad 25 (a.a.) — İngiltere ile Irak arasındaki muahede hükümlerine tevfikan İngiliz kıt'alarının Iraka ihracı Arab gazetelerinin başlıca mevzuu olmakta devam ediyor.

El'ahval gazetesi şunları yazıyor:

«Verilmiş olan bir sözü tutmak müstakil Irakın hükümranlık hakları ile hiç bir zaman bir tezad teşkil etmez. Dost devletin tarihinin en tehlikeli devresini yaşadığı bir anda Irakın ona karşı girdiği taahhüdleri yerine getirmesi memleketimizin siyasî vakar ve şerefini muhafaza etmek hususundaki kat'î azmini gösteren bir misaldır.»

Petrol hisseleri hükûmetten habersiz satılmıyacak

Beyrut 25 (a.a.) — D. N. B.: Irak parlamentosu, Iraklılara aid petrol hisselerinin hükûmetten müsaade alınmaksızın, satılmasını yasak eden bir kanun kabul etmiştir.

Vatan işinde Türk kadını

(Başmakaleden devam)

bütün memlekette görülecek işler kadın ve erkek geride olanlara kalıyor demektir. Cephe ile gerisi bir kül teşkil ettiğine göre geridekilerin mütemadi alâkalarile hududdakileri takviye etmelerindeki kıymet ve ehemmiyeti izaha hacet bile yoktur.

Geriden cepheye maddî ve manevî daimî bir alâka: İşte ilk iş. Geçen yılın kışlık hediye faaliyeti ilk bir tecrübe idi. İşe biraz geç başlamış olmasına rağmen, belki kâfi değil fakat mahiyeti itibarile çok güzel neticeler alındı. Bu yıl bu işe vaktinde, şimdiden, daha müsbet neticeler alınmak üzere teşkilâtlı olarak başlayabiliriz.

Memleketin her tarafından hududdaki kahramanlara tevzi edilecek hediye paketlerine paha biçilir mi? İçinde askere gerilerin selâm ve muhabbetini götüren yazıları da muhtevi hediye paketleri.

Erkekleri askere gitmiş yardıma muhtac ailelere yardım. Bunu bir kanun şöyle böyle temin ediyor gibi görünüyorsa da kâfi değildir. Kadınlık teşkilâtımızın her muhtac yuvaya yetişecek şefkatli eli bu noksanı ne güzel ikmal edebilir, ve bu yardım cepheyi ve gerisini ne kadar kuvvetlendirebilir!

Birçok kadınlarımız hususî bilgi isteyen hastabakıcılığa hazırlanabilirler. Bu gönüllü hizmetin sırasında çok büyük kıymeti olacaktır. Bu vesile ile memlekette hastaya bakmak işlerinin istediği sıhhî bilgilerin çoğalması ve yayılması da kendi kendine husule gelecek çok esaslı bir faydadır.

Yoksul vatan yavrularile uğraşmak, onları korumak yeni Türk cemiyetinin kendine mal edineceği en büyük memleket hizmetlerinden biridir. Sokakta yalınayak başıkabak fakir bir çocuk gördüğümüz zaman hepimizin yüreğimiz sızlar. Bu sızı ve onun sevkile bazılarımızın bazı bazı yaptığımız üç beş kuruşluk iane kâfi değildir. Memlekette yalınayak başıkabak sokakta gezen çocuk kalmamalıdır. Kadınlarımız bu büyük işte hepimize önayak olabilirler ve alınacak fedakârlık tedbirlerine biz erkeklerini icbar edebilirler.

Modern harbin malûm afetlerine karşı pasif korunmada ne yapılacağını bilen ve öğrenen Türk kadınının ifası çok müessir olacak vazifeleri bulunduğunda şüphe mi vardır?

Hulâsa sayın Bayan İnönünün beyannamesile Türk kadını memleket işlerinde erkeklerinkilerle omuz öpüşen büyük vazifeler ifasına davet olunmuş bulunuyor, ve bu davet mütehalik bir icabetle memlekette yepyeni ve çok güzel, çok yüksek bir hayat ve faaliyetin başlamak üzere bulunduğunu müjdeleyor.

Bize öyle geliyor ki hürriyet ve müsavat hakkını kazanmış olan Türk kadını vatan müdafaası gibi millet işlerinin en çetininde alacağı rollerle kendisine müteallik içtimaî inkılâbın en feyizli faaliyetini bizzat kendisi göstermiş olacaktır.

YUNUS NADİ

Elim bir zıya

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Atatürk öldü denildiği gün, o da bir yarım cenaze haline gelmişti.

Olümile neticelenen hastalığı da o günlerin yarigârıdır. Bilhassa son günlerde sıhhati ciddi surette bozulmuştu. Pek az şey yiyebiliyordu. Devamlı bir rejim, onu büsbütün zayıf düşürmüştü. Gitgide sıklaşan kalb buhranlarından şikâyet ediyordu. Fakat ölümüne takaddüm eden günlerde sıhhati bir parça düzelmiş gibi görünüyordu. Evvelki geceye kadar, şen ve neş'eli idi. Sabaha karşı gelen anî bir kriz, bu merd yürekli, vatanperver insanı merhametsizce aramızdan çekip almıştır.

Kendisine Allahtan rahmet diler, ailesi efradına ve Millet Meclisindeki arkadaşlarına en samimî taziyetlerimizi sunarız.

Merhumun cenazesi, evvelce yaptığı vasiyet üzerine bugün, saat 2.25 te hareket edecek trenle Ankaraya nakledilecek ve cenaze merasimi hükûmet merkezimizde yapılacaktır.

Vefat

Memleketimizde hamiyetile ve tütüncülüğün inkişafında yaptığı hizmetile maruf Kâtibzade Sabri Çandır, dün akşam eceli mev'udile irtihal etmiştir.

Cenazesi bugünkü cumartesi günü Teşvikiye camii karşısındaki Dilek apartımanından kaldırılarak, saat 16 da Teşvikiye camiinde namazı kılındıktan sonra Feriköy mezarlığına defnedilecektir.

Cenabı Hak rahmeti ilâhisini ihsan eylesin.

SPOR

Bugün yapılacak futbol maçları

İstanbulsporla Maskespor ve Beşiktaşla Harbiye karşılaşıyorlar

Millî küme maçlarının beşinci hafta oyunları, bugün şehrimizde ve Ankarada yapılacaktır.

Bugün Şeref sahasında İstanbul şampiyonu Beşiktaşla Ankara ikincisi Harbiye ve İstanbul dördüncüsü İstanbulsporla Ankara üçüncüsü Maskespor karşılaşacaklardır.

İstanbul şampiyonu Beşiktaş, şimdiye kadar yaptığı altı maçta dört defa galib gelmiş, iki defa da berabere kalmıştır.

Bugüne kadar yapılan maçlara nazaran Beşiktaş 16 puvanla lik liderliğini muhafaza etmektedir.

Ankara ikincisi Harbiye ise; oynadığı dört maçta iki defa kazanmış, bir defa berabere, bir defa da mağlûb olmuştur.

Beşiktaştan yedi puvan geride bulunan Harbiye takımının en büyük hususiyeti sürat ve enerjidir.

Ayni meziyeti nefsinde cemetmiş olan Beşiktaşın Harbiye takımından hiç de farklı olmıyan bu oyun tarzı, bugünkü maçı çok heyecanlı bir şekle dökmeğe kâfi gelecektir.

Lik puvan cetvelinde ikinci mevkil muhafaza eden İstanbulsporla dokuzuncu vaziyette bulunan Maskesporun bugün yapacakları oyun, azamî bir heyecan içinde cereyan edecektir.

Maskespor gibi, İstanbulspor da doksan dakika mücadele etmek suretile netice almağa çalışan bir takım olduğu için, sonuna kadar kat'î bir didişme ile geçecek olan bu maç cidden enteresandır.

Bu, iki genc ve enerjik takım fazla sertliğe kaçmamak şartile birbirlerini zorlıyacak olurlarsa, Şeref sahasını dolduran seyirciler çoktanberi beklediklerı heyecanı ancak bu maçta duymuş olacaklardır.

İstanbulsporla Maskespor arasındaki bu oyun, millî küme puvan cetvelinde büyük değişiklikler yapacak bir maç sayılmak lâzımdır.

Maçların saatleri

İstanbulspor - Maskespor, saat 15.

Hakem: Selâmi, yan hakemler: Şazi Tezcan ve Muzaffer.

Beşiktaş - Harbiye, saat 17.

Hakem: Halid Galib, yan hakemler: Samih, Şekib.

Yarınki maçlar

Alemdar - Taksim, saat 13.

Hakem: Samih, yan hakemler: Muhtar, Nihad.

İstanbulspor - Harbiye, saat 15.

Hakem: Şazi Tezcan, yan hakemler: Feridun, Necdet.

Beşiktaş - Maskespor, saat 17.

Hakem: Samih, yan hakemler: Halid Galib, Bahaeddin.

Türkiye grup birincilik maçları

Bursa (Hususî) — Futbol grup birinciliklerine Bursa birincisi olarak Akınspor takımı iştirak edecektir. Akınspor takımı, grup birinciliklerine iştirak etmek üzere Balıkesire hareket etmiştir.

Bir turnuva

Yarın Kadıköy Fenerbahçe stadında dört kulüb arasında bir turnuva tertib edilmiştir.

Saat 10,30 da Fenerbahçe, Beyoğlu Genclik takımile, saat 12 de Galatasaray, Beykoz takımile bir maç yapacaktır.

Hem nalına, hem mıhına

Belediye reisi Hasune Paşa ile adamları şehri teslim için, düşman amiralına bir murahhas heyeti gönderdiler. Trablusgarb tacirlerinden Halife adında bir yerli de hükûmet konağı üzerine bir beyaz yatak çarşafı çekerek teslim işaretini verdi. Trablusgarbdaki mahdud askerî birlikler, şehri, bombardıman başlamadan, tahliye etmiş oldukları için, sabaha kadar yağmagerlik devam etti.

22 eylûl günü, İtalyanlar, Trablusgarba girdiler.

Aradan 30 yıl geçtikten sonra, Trablusgarb, şimdi bir defa daha bombardıman edilmiştir. Aradaki fark 30 sene evvelki «vuran» ın şimdiki «vurulan» olmasından ibarettir.

İngiliz donanması Akdenize hareket etti

La Linea 25 (a.a.) «Ofi» — İngilterenin Ark Royal ve Argus tayyare gemilerile Renown zırhlısı, Sheffield kruvazörü, diğer bir kruvazör, bir torpito filotillâsı ve üç denizaltı Cebelüttarıktan Akdeniz istikametinde hareket etmiştir.

Lord Gort, Cebelüttarık kumandanı oldu

Londra 25 (a.a.) — General Gort Cebelüttarık valiliğine tayin olundu. General Gort Dunkerk ricatine kadar Fransadaki İngiliz seferî kuvvetine kumanda ediyordu.

Yugoslav kıt'aları Ortaşarkta

Kahire 25 (a.a.) — Yugoslav kıt'aları ve tayyareleri mihvere karşı mücadelede diğer müttefik kuvvetlere iltihak etmek üzere Ortaşarka gelmişlerdir. Bunlar halk ve müttefik kıtaat tarafından hararetle karşılanmışlardır.

Akdenizde tehlikeli mıntakalar

Londra 25 (a.a.) — Amirallık dairesi, Akdenizde seyrisefain için tehlikeli mıntakanın genişletilmiş olduğunu bildirmektedir.

Seyrisefain için tehlikeli mıntaka, şimdi, Libya ve Mısır sahilinde yeni mıntakaları ve Türkiye, Yunanistan, Arnavudluk, Yugoslavya ve İtalya sahilleri açıklarında bazı muayyen mıntakaları ihtiva etmektedir.

HAVALAR ISINDI
HAŞERAT CANLANIYOR
YUVALARINI

FAYDA

ile tahrib ve imha ediniz.

Sinek, tahtakurusu, güve, bit ve bütün haşeratı bir saniyede itlâf eder, kokusu lâtif ve sıhhidir. HASAN DEPOSU

BU AKŞAMDAN İTİBAREN

TAKSİM K R İ S T A L Bahçesinde

Tanburî Salâhaddin Pınar ve kemanî Necati Tokyayın

İştirakile memleketin en maruf musiki san'atkârlarını bir arada dinleyiniz.

Bayanlar	Sazendeler	
SUZAN	Piyanist :	FEYZİ ASLANGİL
NEZİHE	Klarnet :	ŞÜKRÜ TUNAR
CAN	Udî :	SELÂNİKLİ ABDİ
FAİKA	Kanun :	İSMAİL GÜZELYUVA
NADİRE	Hanende :	AKSARAYLI YAŞAR
MEVHİBE	Hanende :	HAMİD DİKSES

Müessesenin gösterdiği büyük fedakârlığa rağmen fiatlar gayet ehvendir.

Pazar günleri Saat 16 dan 19 a kadar MATİNE: KONSOMASYON 27 ½ kuruştur.

Pek yakında büyük sürprizler. Tel: 40099

Çankırı Belediyesinden:

Çankırı Belediyesinin 941 malî senesi ihtiyacı olan evrakı matbuasının 18/4/941 tarihindeki açık eksiltmesinde hiç talib zuhur etmediğinden ihalesinin 10 gün daha temdidine karar verlimiştir. 28/4/941 tarihine musadif pazartesi günü saat 15 te Çankırı Belediyesinde Encümeni Belediyece icra kılınacak olan bu ihaleye iştirak edeceklerin % 7,5 teminatı muvakkatelerile mezkûr saatte Encümeni Belediyeye müracaatleri ve şartname ve listesini görmek istiyenlerin de hergün Belediyeye müracaat edebilecekleri ilân olunur. (3150)

Sayın Baylar ve Bayanlar

Müessesemizde daima zarif ve gayet zengin yeni çeşidlerimizi görebilirsiniz.

Kol, Ceb, Masa ve duvar saatleri;
Kadın ve erkeklere mahsus kıymetli taşlarla müzeyyen zarif yüzükler;
Altın veya plâtinden mamul taşlı veya taşsız nişan yüzükleri;
Kıymetli taşlarla işlenmiş yeni moda çiçekler ve plâklarımız gelmiştir.
Hediyelerinizi seçmek için istical buyurunuz.

SİNGER Saatleri müessesesi İstanbul Eminönü 8

Yalova Kaplıcaları İşletme Müdürlüğünden

Yalova kazası dahilinde 88 numaralı idareye aid plâj binası 1 haziran 1941 tarihinden itibaren mevsimlik olarak açık arttırma ile kiraya verilecektir.

Talihlerin 5 mayıs 1941 pazartesi günü saat 13 te Kaplıcada İdareye müracaatleri. (3248)

D. Limanları İş. Um. Müdürlüğünden:

İşletmemizin vesait kısmında vazife görmekte olan Ali Namık ustabaşının idaremizle hiç bir alâkası kalmadığı ilân olunur. (3245)

BOMONTİ BAHÇESİ

Açılmıştır. Her sene gibi

BİRA, KÜÇÜK FIÇILARIMIZDA HAZIRLANMIŞTIR.

Her türlü can sıkıntılarınızı, gayet taze ve soğuk bira ile ancak burada geçirebilirsiniz. MEZELER SERBESTTİR.

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasından:

Elişi yün iplikleri ambalâjında yapılan tadilât

Evlerde elle çocuk elbisesi, başlık, yelek vesaire yapılmasında kullanılan ve İstanbul piyasasında perakende olarak satışa çıkarılan her nevi yün ipliklerinin ambalâjı hakkında odamız meclisi tarafından ittihaz olunan 26/4/939 tarihli umumî kararın birinci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesi gene odamız meclisinin 16/4/1941 tarihli içtimaında karar altına alınmıştır.

«Ancak, bu hususta yeni bir karar ittihaz edilinceye kadar, bu iplikler ambalâjları üzerinde sarahaten gösterilmek şartile 50 «elli» ve 100 «yüz» gramlık turalar halinde dahi satılabilir.»

Keyfiyet, neşri tarihinden itibaren muteber olmak üzere ilân olunur. (3252)

PARA
HAYAT YARIŞININ DİREKSİYONUDUR

İDARESİNİ BİLEN İŞ BANKASINDA İKRAMİYELİ HESAP AÇAR

T. İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesabları 1941 ikramiye plânı

KEŞİDELER: 4 şubat, 2 mayıs 1 ağustos, 3 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İkramiyeleri

1 aded	2000 L.lık	=	2000.—	Lira
3 »	1000 »	=	3000.—	»
2 »	750 »	=	1500.—	»
4 »	500 »	=	2000.—	»
8 »	250 »	=	2000.—	»
35 »	100 »	=	3500.—	»
80 »	50 »	=	4000.—	»
300 »	20 »	=	6000.—	»

Adana Belediye Riyasetinden:

1 — Adana şehrinin muhtelif semtlerinde bulunan fabrikaların pis sularını Ağba mevkiine kadar isale edecek tahminen 12 kilometre kanalizasyon etüdünün yapılması bir ay müddetle pazarlığa konmuş ise de talib çıkmadığından Belediye Encümeni kararile işbu kanalizasyon etüdünün proje ve şartnamesi dairesinde yapılmak üzere bir ay içinde açık eksiltme suretile münakasaya konulmuştur.

2 — Bu işin muhammen bedeli 2000 liradır.

3 — Muvakkat teminatı 150 liradır.

4 — İhalesi 20/5/941 tarihine raslıyan salı günü saat 16 da Belediye binasında toplanacak Belediye Encümeni tarafından yapılacaktır.

5 — Bu işe aid şartname Belediye Fen İşleri Müdürlüğündedir. İstiyenler oradan alabilirler.

6 — Taliblerin ihale günü muvakkat teminatları, Ticaret Odası kayıd vesikaları ve bu işi yapabileceklerine dair evrakı müsbitelerile brilikte muayyen saatte Belediye Encümenine müracaatleri ilân olunur. (3131)

YENİ ÇIKTI

CEP Doktoru

EVDE ve YOLCULUKTA LÜZUMLU SAĞLIK BİLGİLERİ

YAZAN Dr. NURİ ERGENE

YEDİGÜN NEŞRİYATI 7

Alfabe sırasile bütün hastalıkların resimli olarak tedavisi ve tarifi. Her zaman, herkesin yanında bulunması lâzım olan bu güzel eser nefis cildli olarak yalnız 1 liradır. Bütün bayilerden isteyiniz. Toptan satış yeri: İstanbulda Yedigün idarehanesidir.

Açık arttırma ile fevkalâde satış

941 nisanın 27 nci pazar günü sabah saat 10 da Beyoğlunda Tünelbaşında İlk Belediye sokağında No. 5 Belediye köprüsü karşısında (eski Karanfil sokağı), Küçük Tünel hanın 2 numaralı dairesinde mevcud ve Mme. J. Kellnere aid eşyalar açık arttırma suretile satılacaktır.

Oymalı som cevizden mamul bir büfe, bir masa ve 6 sandalyeden mürekkeb gayet güzel renessans bir yemek oda takımı, hakikî Vienna mamulâtı gayet güzel bir divan - yatak - kanape, gene Vienna mamulâtı gayet zarif bir ufak yazıhane, Vienna mamulâtı pelesenk kaplı yuvarlak orta masası, pomele kaplamalı 3 kapılı anyalı güzel bir dolab ve tuvaleti, aynalı ve aynasız asrî dolablar, muşambalar, meşhur Neche fabrikasının gayet güzel ayaklı yepyeni bir dikiş makinesi, Vienna mamulâtı şezlong, kahve renkli çini gayet güzel Vienna malı bir gazocağı, gaz fırını, güzel bir kömür ocağı, Thnet ve yerli sandalyeler ve sair hayli ev eşyaları, 939 modeli ve 8 lâmbalı gayet güzel meşhur Zenith markalı bir radyo.

İzona SAÇ SABUNU

Saçlarınızı muhafaza için harikûlade tesirini ilk kullanışta göreceksiniz. 30 Kuruştur

RADYO TEKNİK

RADYONUZ İÇİN ALÂKADAR OLUNUZ...

Tamir edilmek üzere radyonuzu RADYO TEKNİK'e tevdi ettiğinizde % 100 yeni haline ifrağ edileceğine emin olabilirsiniz.

Çünkü Radyo Teknik...

Rekabet edilmiyecek bir ücretle makinenizi tamir etmekle iktifa etmeyip radyonun Röntgeni olan O S İ L O G R A F sayesinde inşa hatalarını bile tashih ve ikmal eder.

RADYO TEKNİK

P. Perrin ve V. Kornfilt (Mühendis)

Beyoğlu, İstiklâl caddesi No. 285. Telefon: 41264 (Hacopulo pasajı karşısında)

Atölyemiz her gün saat 15 ten 18 e kadar ziyaret edilebilir.

İstanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

Alınacak şey	Muhammen bedeli	Teminatı
Kadın ve doğum kliniğine 4 kalem rontgen malzemesi	1950	146.25
Göz kliniğine on yedi kalem tıbbî alât	672.70	50.46

Yukarıda yazılı kliniklere alınacak alâtlar 8/5/1941 perşembe günü saat 15 te Rektörlükte açık eksiltme ile ihale edilecektir.

İsteklilerin 941 yılına aid Ticaret Odası vesikası ve teminat makbuzlarile gelmeleri. Şartname ve listeleri hergün Rektörlükte görülür. (3160)

PROF. DR. FUAD KÖPRÜLÜ

Türk Sazşairleri Antolojisi

2 cild, 1000 sahife

XVI asırdan bugüne kadar yetişmiş en değerli halk şairleri hakkında edebî ve tarihî en sağlam malûmatı muhtevidir. Her şair hakkında zengin bir bibliyografyadan başka her hangi bir şiiri kolayca bulmak için kronolojik ve alfabetik fikristleri, tarihî ve coğrafî endeksleri, metinlerdeki tarihî ve edebî ıstılahlarla lûgatleri havi büyük bir kısım da ilâve olunmuştur.

Birinci cildin fiatı 2,50, ikinci cildin fiatı 3 lira;
Her iki cildin fatı 5,50 liradır.
Müellifin, antolojinin umumî bir başlangıcı mahiyetinde olan:

TÜRK SAZ ŞAİRLERİ

Türk edebiyatında âşık tarzının menşe ve tekâmülü adlı eseri de basılmakta olup yakında neşredilecektir.

KANAAT KİTABEVİ

Devlet Demiryollari işletme U. M. den:

Muhammen bedeli 5500 (beş bin beş yüz) lira olan 5 ton sikatif 7/5/1941 çarşamba günü saat 15,30 da kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 412,50 (dört yüz on iki lira elli kuruş) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (3002)

İdaremizin Ankara Lokomotif deposuna 1 haziran 941 tarihinden 31 mayıs 942 tarihine kadar gelecek tahminen «50,000» elli bin ton maden kömürünün vagonlardan stok yerlerine tahliyesi ve stok yerlerinden makinelere ve vagonlara tahmilile depo kanallarının ve civarının temizlenmesi işi kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

Beher ton kömürün boşaltılması 20 ve yüklenmesi 30 kuruştan, muhammen bedeli «25,000» yirmi beş bin lira ve muvakkat teminatı «1875» bin sekiz yüz yetmiş beş liradır.

Eksiltme 14/5/941 tarihine raslıyan çarşamba günü saat 15 te Ankara istasyonunda 2 nci İşletme binasında toplanacak Komisyonda yapılacaktır. Bu işe girmek istiyenlerin kanun ve şartnamenin tayin ettiği vesaikle muvakkat teminat makbuz veya idarenin kabul ettiği formüle mutabık banka mektublarını havi tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine makbuz mukabilinde vermiş olmaları lâzımdır.

Şartname ve mukavele projeleri Ankarada 2 nci İşletme Komisyonundan ve Haydarpaşa ve Kayseri İşletme Müdürlüklerinden parasız verilmektedir. «2260» (3212)

BELSAMİTOL

İdrar yolları iltihabı, yeni ve eski BELSOĞUKLUĞU, idrar zorluğu, mesane ve prostat iltihabı, sistit ve koli sistitlere, böbrek rahatsızlıklarına karşı en mükemmel bir ilâc **BELSAMİTOL**'dur. **BELSAMİTOL** kullananlar yukarıda sayılı hastalıklardan çabuk kurtulurlar. Bütün eczanelerde bulunur.

Umumî satış deposu: Sami Aksu, Yeni Valde han No. 20

BÜYÜK BİR FIRSAT

RIZAYI TARAFEYN İLE SATIŞ

Meşhur bir dekoratörün resimlerine göre Avrupa malzemesile imal edilen gayet modern zengin mobilyalar: Yemek ve yatak odalarile salon takımları, kütübhane, bar Amerikan, kristal ve gümüş takımları, muhtelif biblolar, Yünkers gaz ocağı, 12 lâmbalı R.C.A. lüks radyo ve sair eşya. Maçkada Ralli hanının 7 numaralı apartımanına hergün saat 9,30 dan 1 e ve 3 ten 7 e kadar ve pazar günleri yalnız saat 10 dan 12 ye kadar müracaat olunması.

MISIR OTELİ TARABYA

ÇOCUK DONLARI

İçi lâstikli, dışı ipekli kumaştan yapılmış çocuk donları ve çocuk altı muşambaları çok dayanıklı ve zariftir. Piyasaya taklidleri çıkarılmış olduğundan

Arca

markasına dikkat ediniz. Her eczanede bulunur. Toptan satış yeri Sirkeci Demirkapı No. 30. Tel: 20992. Telgraf: İstanbul - Ateş, Posta kutusu No. 38.

HALEBLİ Sünnetçibaşızade SÜNNETÇİ AHMED TEMİZ
Tedavi seri olarak yapılır. Adres: Çemberlitaş Türkistan Kıraathanesi yanında No. 3. Telefon: 21809

Dr. İhsan Sami
BAKTERİYOLOJİ LÂBORATUARI

Umumî kan tahlilâtı, frengi noktai nazarından Vasserman ve Kahn teamülleri, kan küreyvatı sayılması. Tifo ve sıtma hastalıkları teşhisi, idrar, balgam, cerahat, kazurat ve su tahlilâtı, ültra mikroskopi, hususî aşılar istihzarı. Kanda üre, şeker, Klorür, Kollesterin miktarlarının tayini, Divanyolu, No. 113. Tel: 20981

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

RİDA DİŞ SUYU

Diş ve diş etlerin muhafazası ancak sabah ve gece yatarken Rida diş suyu ile fırçalamak ve akabinde gargarasını yapmakla kabildir.

ÇOCUK HEKİMİ
Ahmed Akkoyunlu
Taksim, Talimhane Palas No 4
Pazardan maada hergün saat 15 ten sonra. Telefon: 40127

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

GRİPİN

Tercih Edilmesindeki Sebeb

BAŞ ve DİŞ NEZLE GRİP
GRİPİN
BÜTÜN AĞRILARA KARŞI

GRİPİN
Bütün ağrıların hastalık başlang... larına karşı ve h... zararsız en ku... vetli müsekkind...

GRİPİN

Nezle, Soğuk algınlığı, Grip rahatsızlıklarında, Baş, Diş, Mafsal, Roma... ma, Âsab ve Adale ağrılarında lüzumunda günde 3 aded alınır. Takl... lerinden sakınınız ve her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Kamyon alınacak
Maliye Vekâletinden:

1 — 0,5 ilâ 1,5 tona kadar Ford, Şevrole, Enternasyonal, Opel ve 2 ilâ 3 ... kadar Fargo, Doç, Enternasyonal, Bussing markalardan her hangi bir... mak şartile iki aded açık karoserili kamyonet veya kamyon ve bir aded...

Gene 0,5 ilâ 1,5 tona kadar Ford, Şevrole, Enternasyonal, Opel ... dan Panel tipi iki sedyeli 3 aded hasta otomobili pazarlıkla satın alınac...

Mezkûr tipte karoserili kamyonet veya kamyon ve otobüs bulunmadığı tak... dirde gene aynı tiplerden olmak üzere 3 aded şasi kamyonet veya kamyon... Panel tipinde hasta otomobili bulunmadığı takdirde gene bunun yerine ... aded kamyonet şasi satın alınacaktır.

(Alınacak kamyonet veya kamyon ve otobüs ile 3 aded hasta otomobili... orijinal karoserileri bulunmadığı takdirde 2 aded kamyonet ve kamyon... haric diğer otobüs ile 3 hasta otomobilinin mevcud nümune ve fennî şart... sinde münderic vasıflarına göre yerli olmak üzere karoserileri yaptırıl... Bu parantez dahilindeki hususat ihtiyaridir.)

2 — 0,5 ilâ 1,5 tona kadar açık karoserili kamyonetin beheri 4500 li... iki adedinin muhammen bedeli 9000 ve aynı sikletteki bir otobüsün mu... bedeli 5500 liradır.

2 ilâ 3 tona kadar gene açık karoserili kamyonun beheri 6600 lira... adedinin muhammen bedeli 13200 lira ve bir otobüsün muhammen bedeli ... liradır.

0,5 ilâ 1,5 tona kadar Panel tipindeki hasta otomobillerinin beheri ... radan üç adedinin muhammen bedeli 15000 liradır.

(0,5 ilâ 1,5 tona kadar mezkûr tiplerdeki yalnız şasilerin beheri 3500 ... ve 2 ilâ 3 tona kadar gene zikredilen tiplerdeki şasilerin muhammen ... beheri 5500 liradandır.)

3 — Muvakkat teminatları 0,5 ilâ 1,5 tona kadar iki kamyonetin ... tondaki bir otobüsün 412 lira 50 kuruştur.

2 ilâ 3 tona kadar iki kamyonun 990 ve bu tondaki bir otobüsün ... 0,5 ilâ 1,5 tona kadar Panel tipindeki 3 hasta otomobilinin 1125 lira...

4 — Şartnameler Maliye Vekâleti levazım müdürlüğünde veya ... Dolmabahçede Maliye evrakı matbua ambarında bedelsiz olarak verilir...

5 — Pazarlık 3 mayıs 941 tarihinde cumartesi günü saat on bir... Vekâleti levazım müdürlüğünde müteşekkil eksiltme komisyonunda yap...

İsteklilerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı ... muvakkat teminat makbuz veya banka kefalet mektubile birlikte mu... ve saatte komisyonda bulunmaları. «2176»

AÇIK ARTTIRMA İLE FEVKALÂDE SATIŞ

941 nisanın 27 inci pazar günü sabah saat 10 da Bebekte Küçük... caddesi, Aslanlı konak namile maruf apartımanın hizasında 13 nu... merhum sabık Teşrifat Nazırı İbrahim Paşanın konağında mevcud ... açık arttırma suretile satılacaktır.

Gayet güzel bir büfe, bir vitrin, yuvarlak sırtlı 6 maroken sandalye... masadan mürekkeb emsalsiz asrî yemek oda takımı, 9 parçadan mürekkeb... güzel bir yatak odası, masif ıhlamur ağacından mamul gene 9 parçalık... diğer bir yemek oda takımı, gene masif ıhlamurdan yatak odası takımı... kanape, 2 koltuktan mürekkeb güzel bir maroken takımı, krome ga... zel 2 kişilik karyola, masif mavundan mamul 7 parçalık salon takımı... bir rozantal tabak takımı, diğer iki tabak takımları, abajurlu kübik... lâmba, hayli bahü ayna, muşarabi paravan, portmanto, aynalı dolab... kristal bakara vazolar, yemiş takımı, 7 parça şampanya bol takımı... yağlı boya tablolar, sedefli tavla oyun masası, hayli masif gümüş ... ekmeklik, tabak vesaire 36 parçalık safi gümüş çatal, bıçak takımı... parçalık su takımı, elektrik avizeler vesair ev eşyaları, Plâklarile ... Columbia gramofonu, Tebriz, Şiraz ve sair güzel halılar. Apartıman ... kiralıktır.

B U R S A
İlkbahar Ehlî Hayvanlar ve Emtia Panayırı

Şifalı kaplıcaları, zümrüd ovalarile meşhur Yeşil Bursanın ilkbahar ... zengin bir program dahilinde 10 mayıs 1941 tarihine musadif cumartesi ... Atıcılar mevkiinde açılacağından sayın halkın bu panayıra iştirak ... tavsiye olunur.

Panayır bir hafta devam edecektir.

Türkiye Cumhuriyeti
ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası
Şube ve Ajans adedi: 265.
ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında ... az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1.000 liralık	4.000 lira	100 aded	50 liralık	5.000
4 »	500 »	2.000 »	120 »	40 »	4.800
4 »	250 »	1.000 »	160 »	20 »	3.200
40 »	100 »	4.000 »			

D İ K K A T: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede: 4 defa 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylül, 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.